

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

[ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ—ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΑ—ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΗ]

Ἀρχισυντάκτης: Ἀριστέλης Κ. Οἰκονόμος

ΤΟΜΟΣ 806 — ΕΤΟΣ 807

1880 — 1881

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ἐ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ, ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 41.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

[ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ — ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΑ — ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΗ]

ΔΙΑΝΟΜΗ ΤΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΑΥΤΗΣ.

Ἐὰν ἀναλύσωμεν ὅλα τὰ ὄργανα τῆς παραγωγῆς ἀπὸ τῶν μᾶλλον περιπεπλεγμένων μέχρι τῶν μᾶλλον ἀπλῶν, παρατηροῦμεν ὅτι ἡ ἐργασία δίδει τὴν ἀρχικὴν κίνησιν αὐτῶν. Εἶναι ἀγρὸς ἔρημος, τὸν ὁποῖον ἡ ἐργασία ζωοποιεῖ εἰς παραγωγὴν τροφίμων. Πρὶν ἡ ἐργασία δημιουργήσῃ καὶ ἡ φειδῶ ἀποταμιεύσῃ, κεφάλαια δὲν ὑπῆρχον. Ἀπανταχοῦ ἀναφαίνεται ὁ ἄνθρωπος ὡς τὸ πρῶτον ἐλατῆριον τῆς παραγωγῆς. Καὶ ὁ φυσικὸς λεγόμενος πλοῦτος, διὰ τοῦ ὁποῖου ὁ ἡμέτερος πλανήτης ἐπροικίσθη ὑπὸ τοῦ Πλάστου, ἀνάγκη ἔχει τῆς ἐργασίας ἵνα θέσῃ τὰ ἐφόδιά του εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ἀνθρώπου. Γῆ, κεφάλαιον καὶ ἐργασία εἶναι τρεῖς αἰώνιοι παράγοντες, οἵτινες ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ τελευταίου καθιστῶσι τὴν ποικιλίαν τῶν οἰκονομικῶν φαινομένων τῆς ἐθνικῆς ζωῆς καὶ προσάρμόζουσι τὰς ἀνάγκας αὐτῆς πρὸς τὰ μέσα της.

Κατ' ἀκρίβειαν τόσον ἡ γῆ ὅσον καὶ τὸ κεφάλαιον εἶναι μᾶλλον ὄργανα τοῦ ἀνθρώπου. Ὅπως τὸ ἐργαστάσιον, ὅπερ εἶναι κεφάλαιον εἰς μηχανάς, ἐργαλεῖα κλπ. μεταπεποιημένον, τίθεται εἰς κίνησιν κατὰ τοὺς παραγωγικοὺς τοῦ ἀνθρώπου σκοποὺς, τοιουτοτρόπως καὶ ἡ γῆ, σύνολον οὔσα φυσικῶν δυνάμεων, τίθεται εἰς κίνησιν κατὰ σχετικοὺς τοῦ ἀνθρώπου σκοποὺς. Ἀλλὰ συμβαίνει ὅτι καὶ τὸ κεφάλαιον αὐτὸ ἀναμιγνύεται μετὰ τῆς γῆς εἰς τοιοῦ-

τον βαθμόν, ὥστε ἀνέφικτος καθίσταται ὁ διαχωρισμός των, ὡς π.χ. ἐπὶ ἀποξηράνσεως, λιπάνσεως καὶ λοιπῶν παγίων εἰς καλλιέργειαν τῆς γῆς ἔργων. Τότε ὅπως ἡ δύναμις τοῦ ἐργαστασίου εἶναι ἀποτελεσμα ἀρχαιοτέρας ἐργασίας τοῦ ἀνθρώπου, ὅστις ἐξ ὑπαρχῆς τὸ ἐδημιούργησεν, οὕτω καὶ ἡ παραγωγικὴ δύναμις τῆς γῆς ὀφείλεται εἰς τὴν καταβληθεῖσαν ἐκείνην ἐργασίαν τοῦ ἀνθρώπου, ἥτις ἠλευθέρωσε τὴν γονιμότητα τοῦ ἐδάφους ἐκ τῆς ἐπιρροῆς τῶν στοιχείων τῆς ἐρημώσεως, τὰ ὅποια προηγουμένως τὸ ἐκυρίευον. Ἐν γένει ὁ ἀνθρώπος συνδυάζει τὰς ὑφειστώσας δυνάμεις, δίδει εἰς αὐτάς τὴν διεύθυνσιν, τὰς ὠθεῖ πρὸς τὰ ἔμπρός, ἐξάγων αὐτάς ἐκ τῆς ἀδρανείας, καὶ ἀντλεῖ τὰ ἀποτελέσματα τῆς κινήσεως, τὴν ὁποίαν τὸ πνεῦμά του δίδει εἰς τὴν περίξ αὐτοῦ ὕλην. Ὁ εἰπὼν οὕτως, ὅτι ὁ ἀνθρώπος ἐπλάσθη κατ'εἰκόνα Θεοῦ καὶ ὁμοίωσιν, εἶχεν ἐξόχως ὑπ' ὄψιν τὴν τοιαύτην δημιουργικότητα αὐτοῦ.

Τὰ κατὰ μέρος ἀποτελέσματα ταῦτα τῆς παραγωγικῆς τοῦ ἀνθρώπου ἐνεργείας ἀποτελοῦσι τὸ σύνολον τοῦ κοινωνικοῦ εἰσοδήματος, τὸ ὅποιον κατὰ πρώτην τινὰ ἔποψιν διανέμονται οἱ παντὸς εἶδους ἰδιοκτῆται, ὁ κύριος ἤτοι τῆς γῆς, ὁ κύριος τοῦ κεφαλαίου καὶ ὁ κύριος τῆς ἐργασίας. Ὑπάρχει ἐν τούτοις γενικωτέρα τις κατάταξις τῆς διανομῆς ταύτης τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος, ἀξία ἰδιαιτέρας μελέτης. Κατ' οὐσίαν ἐν ἐκάστῳ ἐνιαυτῷ πρόκειται περὶ κοινωνικῆς περιουσίας προϋπαρχούσης καὶ κοινωνικῆς περιουσίας ἐν τῷ δημιουργεῖσθαι οὐσης. Ἀφαιροῦντες τὴν πρώτην ἐκ τοῦ γενικοῦ ἀθροίσματος τῆς παραγωγῆς, μένει ἡ δευτέρα, ἥτις χρησιμεύει ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς τὴν πληρωμὴν τῆς ἀξίας, ἣν ἔχει ἡ χρῆσις τῶν ἐντικειμένων τὰ ὅποια οἱ κύριοι τῶν γαιῶν καὶ οἱ κύριοι τῶν κεφαλαίων δίδουσιν εἰς τὸ γενικὸν τῆς κοινωνίας ἐργαστάσιον, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὴν συντήρησιν τῶν παρεχόντων τὴν ἐργασίαν των πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ κοινωνικοῦ εἰσοδήματος. Τὸ πρῶτον μέ-

ρος εἶναι κέρδος τοῦ ἀποτεταμιευμένου ἤδη πλούτου, τὸ δεῦτερον εἶναι ἡ δύναμις τῆς ἐργασίας ὅ,τι τουτέστι δίδεται εἰς ἀντάλλαγμα αὐτῆς διὰ τὴν συντήρησιν τῶν ἐργαζομένων. Εἶναι περίεργος ὁ ἀγών, ὅστις ὑφίσταται κατὰ τὸν προσδιορισμὸν τῶν δύο τούτων μερίδων. Ἡ τάξις τῶν γαιοκτητῶν καὶ τῶν κεφαλαιούχων ζητεῖ τὰ πλείονα, διὰ δὲ τὴν τάξιν τῶν ἐργατῶν τὸ ζήτημα περιορίζεται πῶς μόνον δύνανται οὗτοι νὰ κρατῶσι τὴν φλόγα τῆς ζωῆς ἀνημένην ἐν ἑαυτοῖς ὅπως χρησιμεύωσι. Δυνατὸν καὶ οἱ γαιοκτῆται καὶ οἱ κεφαλαιούχοι ἐκ μικρῶν εἰσοδημάτων μόλις νὰ ἀποζῶσιν. Ὅταν ἔμως δεδομένος ἀγρὸς καὶ δεδομένον κεφάλαιον ἀρχῶσιν ἵνα διατηρῶσιν ἀργὸν τὸν κύριόν των, δὲν δύναται νὰ κλαύσῃ τις αὐτὸν διὰ τὴν οικονομικὴν ἐξ αὐτῶν στενοχωρίαν του. Ἄλλη εἶναι ἡ θέσις τοῦ μηδὲν ἔχοντος ἐκτὸς τῶν βραχιόνων!

Ἡ μεταξὺ τῶν πλουσίων καὶ τῶν πενήτων διανομὴ τοῦ κοινωνικοῦ εἰσοδήματος παρέχει μίαν ἔποψιν ἰδιαιτέρως ἀξιωματημόνευτον. Ὅσον μείζονα μερίδα τοῦ εἰσοδήματος τούτου εἰσπράττουσιν οἱ πλούσιοι, τόσον τρέχει μείζονα κίνδυνον ἡ τάξις τῶν πενήτων ἐκ τοῦ τρόπου καθ' ὃν διαχειρίζονται οἱ πλούσιοι τὰ εἰσοδήματα αὐτῶν· διότι ἐὰν οἱ πλούσιοι εἶναι ἄσωτοι καὶ ἐὰν καταβροχθίζωσι ὅλον τὸ εἰσοδήματά των, ἐὰν καταβροχθίζωσι καὶ τὴν πηγὴν βαθμηδὸν αὐτοῦ, τότε αἱ παλαιαὶ δεξαμεναὶ τοῦ κοινωνικοῦ πλούτου ἐξατμίζονται χωρὶς τὸ ὕδωρ αὐτῶν νὰ ἀνανεοῦται. Ἀρκεῖ νὰ ἀναλογισθῇ τις τὴν ἔκτασιν τοῦ φαινομένου τούτου, ἵνα κρίνη περὶ τοῦ μεγέθους τοῦ κινδύνου, ὃν ἡ ἐργατικὴ κοινωνία διατρέχει, ἐμπιπτόντων τῶν μεγάλων εἰσοδημάτων αὐτῆς εἰς τοιούτου εἶδους καταβόθρας. Τότε ἡ ξένη κατανάλωσις κατισχύει τῆς ἰθαγενοῦς, αἱ ξέναὶ ἡδοναὶ ὑποσκελίζουσι τὰς ἐγχωρίους καὶ δὲν ἐργάζεται τὸ ἔθνος εἰμῆ διὰ τοὺς παραγωγοὺς τῆς ἀλλοδαπῆς, μέχρι οὗ τὸ ἐγκαταλείψωσιν οὗτοι εἰς τὸν νέον κύκλον, τὸν ὅποιον ἡ οἰκονομία του ἀναγκάζεται νὰ διατρέξῃ ἀρχομένη

πάλιν ἐκ μικρῶν, διότι τῶν μεγάλων κακίστην χρῆσιν ἐποίησατο.

Ἡ μέση τάξις ἴσταται σωτήριος φραγμὸς κατὰ τοιαύτης τοῦ κοινωνικοῦ εἰσοδήματος διαστροφῆς. Μακαρία ἡ κοινωνία, καθ' ἣν ἡ μέση κοινωνικὴ τάξις ἀναπτύσσεται καὶ ἐμπεδοῦται, διότι ἀποτελεῖ αὕτη τὴν σωστικὴν στάθμην τοῦ ἄλλου ἐθνικοῦ οἰκοδομήματος. Καθὼς ἔλεγεν ὁ Ρουσσώ, οὐδεὶς πολίτης δὲν πρέπει νὰ εἶναι τόσο πλούσιος ὥστε νὰ ἀγοράζῃ τοὺς ἄλλους, καὶ οὐδεὶς πολίτης τόσο πτωχὸς ὥστε νὰ ἀναγκάζεται νὰ πωληθῇ.

Ἐὰν ὑπὸ τεχνικωτέραν ἔννοιαν μελετήσωμεν τὴν διανομὴν τοῦ κοινωνικοῦ εἰσοδήματος, παρατηροῦμεν ὅτι ἐνεργεῖται αὕτη διὰ μέσου τῶν ἐπιχειρηματιῶν. Πρόκειται περὶ γῆς; Ὁ καλλιεργητὴς αὐτῆς πρέπει νὰ εὕρῃ ἐν τῷ εἰσοδήματί της τοὺς καταβληθέντας σπόρους τὴν τροφὴν τῆς οἰκογενείας του καὶ τῶν ἐργατῶν του, τὴν εἰς τὸν κύριον τῆς γῆς πληρωτέαν πρόσδοον, τοὺς τόκους καὶ τὸ χρεωλύσιον τῶν κεφαλαίων, τὰ ὅποια ἐδαπάνησεν εἰς τὴν καλλιέργειαν, καὶ τέλος τοὺς φόρους, οὓς ἐπλήρωσεν εἰς τὴν γενικὴν καὶ τὴν ἐπιτόπιον διοίκησιν; — Πρόκειται περὶ ἐργοστασίου; Ὁ βιαμήχανος πρέπει νὰ εὕρῃ ἐν τῷ εἰσοδήματι αὐτοῦ τὰς πρώτας ὕλας, ἅς μετσαχημάτισε, τὰ ἡμερομίσθια τῶν ἐργατῶν του καὶ τὴν ἀξίαν τῆς ἑαυτοῦ ἐργασίας, τοὺς τόκους καὶ τὸ χρεωλύσιον τῶν δαπανηθέντων εἰς πάγια ἔργα κεφαλαίων καθὼς καὶ τὰ χρησιμοποιηθέντα ἐν τῷ ἐργοστασίῳ κυκλοφοροῦντα κεφάλαια αὐτοῦ, τέλος τοὺς φόρους διὰ τὴν κεντρικὴν καὶ δημοτικὴν διοίκησιν. — Ἡ ἀπαρίθμησις αὕτη εἶναι ἐνδεικτικὴ ἐν τῇ ποικιλίᾳ τῶν διαφόρων κοινωνικῶν ἔργων κατὰ τὰ ὅποια ὁ ἐπιχειρηματίας, μέγας ἢ μικρός, λειτουργεῖ, χρησιμεύων ὡς προνοητικὴ χεὶρ, ἥτις δίδει ἐκάστῳ τὸ κατὰ συμφωνίαν πρέπον. Μακαρία ἡ κοινωνία, καθ' ἣν οἱ ἐπιχειρηματῆαι διανέμονται καὶ τὸ κατὰ δικαιοσύνην ἀρμονικόν!

ΕΛΛΗΝΙΚΟΙ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΙ.

ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦτον ἐπραγματεύθη ἐσχάτως τὸ εἰδικὸν περιοδικὸν « Σιδηροδρομικὰ Νέα » (The Railway News φυλ. 860) ἐνδιαφέρουσαν μελέτην ἐπὶ τῶν σκοπῶν καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς Ἑλληνικῆς σιδηροδρομίας σχετικῶς πρὸς τὴν λύσιν τοῦ ἐκκρεμοῦς Ἑλληνοτουρκικοῦ ζητήματος.

Τὸ μικρόν, λέγουσι τὰ « Σιδηροδρομικὰ Νέα », βασιλεῖον τῆς Ἑλλάδος ἔμεινε μέχρι τοῦδε ἐκτὸς τοῦ σιδηροδρομικοῦ τῆς Εὐρώπης κύκλου ἀπὸ λόγων ἱκανῶς ἀπλῶν· δὲν ἦτο δυνατὴ τοιαύτη εἰς τὸν τόπον ἐπιχείρησις. Σιδηροδρομικὸν σύστημα διὰ μέσου χώρας ἀγόνου, ἀραιῶς κατοικουμένης, ὀλίγα ὑπέσχετο ἐκ τῆς ἐπόψεως τοῦ ἐσωτερικοῦ αὐτῆς ἐμπορίου, ἦτο δὲ ἥκιστα ἐνθαρρυντικὸν ὅσον ἀφορᾷ καὶ τὸ διεθνὲς ἐμπόριον. Ὁ μόνος ἐν Ἑλλάδι ὑπάρχων σιδηρόδρομος εἶναι ὁ ἐνόμων τὰς Ἀθήνας μετὰ τοῦ Πειραιῶς. Εἶναι μικρὰ γραμμὴ ἕξ μιλίων περίπου μῆκος ἔχουσα καὶ μίαν διακλάδωσιν ἐνὸς μιλίου πρὸς τὸ Φάληρον, ὅπερ εἶναι μικρὰ θέσις περιέχουσα κατάστημα λουτρῶν. Ὁ δρόμος οὗτος συχνάζεται κυρίως ὑπὸ ἐπιβατῶν, καθ' ὅσον τὰ ἐμπορεύματα εἶναι ὀλίγιστα. Ἐγένοντο ἐν τούτοις πολλὰ σχέδια σιδηροδρόμων ἐπὶ τοῦ χάρτου, ἐκ τῶν ὁποίων ὁμῶς οὐδὲν ἐπραγματοποιήθη. Μία ἐκ τῶν μελετωμένων γραμμῶν εἶναι ἐκείνη, ἥτις θὰ ἐνώσῃ τὰς Πάτρας, αἵτινες εἶναι σπουδαῖος λιμὴν, μετὰ τοῦ Πύργου καὶ ἐκεῖθεν θέλει ἐξακολουθήσει μέχρι Τριπόλεως καὶ Ναυπλίου, ὅπερ ἦτον ἄλλοτε πρωτεύουσα τῆς Ἑλλάδος· αἱ Πάτραι ἐνεργοῦσι μεγάλας ἐργασίας μετὰ τῶν σταφιδοφόρων ἐπαρχιῶν.

Ἄλλη σιδηροδρομικὴ γραμμὴ ἐσχεδιάσθη πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἀπ' Ἀθηνῶν μέχρι τῶν βορείων συνόρων τῆς Ἑλλά-

δος, ὅπως εὐρίσκονται νῦν, μετὰ σταθμοῦ εἰς Λαμίαν. Ἐκεῖθεν ἠλπίζετο νὰ γίνῃ ἔνωσις μετὰ τῶν Τουρκικῶν σιδηροδρόμων, περὶ τῶν ὁποίων τοσαύτας ὑποσχέσεις ἐποιήσατο ἡ Ὄθωμανικὴ κυβέρνησις χωρὶς ποτε νὰ τὰς ἐκτελέσῃ. Ἡ ἀπ' Ἀθηνῶν εἰς Λαμίαν ἀπόστασις εἶναι 130 μιλίων ἢ κατὰ περισσότερον. Ἐπὶ τῇ προσδοκωμένῃ αὐξήσει τῆς χώρας πρὸς βορρᾶν, ὁ δρόμος ἤθελε φθάσει ἀπὸ Λαμίας μέχρι Τριχάλων καὶ πιθανῶς μέχρις Ἰωαννίνων, ἐκεῖθεν δὲ ἤθελεν ἐκταθῆ ἕως τῆς παραλίας τῆς νήσου Κερκύρας. Δὲν ὑπάρχει σχεδὸν ἀμφιβολία, ὅτι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς βερολινείου Συνδιασκέψεως θέλει εἶσθαι εὐνοϊκὸν εἰς τὰ σχέδια ταῦτα. Τὰ Ἰωάννινα εἶναι κέντρον εὐφόρου χώρας καὶ περικυκλοῦται ὑπὸ ὀπωροφόρων δένδρων. Ἐὰν αἱ ἐλπίδες τῆς Ἑλλάδος πραγματοποιηθῶσι, παραχωρουμένων αὐτῇ τῶν γαιῶν τὰς ὁποίας ζητεῖ, ἡ Ἑλλὰς εἰσέρχεται ἐντὸς τοῦ κύκλου τῆς Εὐρωπαϊκῆς οἰκογενείας. Ὅπως τὰ πράγματα ἔχουσι νῦν, μεγάλαι δυσκολίαι ἀπαντῶνται εἰς τὰς ἐμπορικὰς σχέσεις τῆς Ἑλλάδος μετὰ τῆς λοιπῆς Εὐρώπης. Πραγματικῶς δὲ καὶ αὐτοὶ οἱ Ἕλληνες δὲν θεωροῦσιν ἑαυτοὺς ὑπάρχοντας ἐντὸς τῆς Εὐρώπης· εἶναι καθ' ὅλα ἐκ τῆς. Τοιοῦτοτρόπως δὲ ἐξηγεῖται ἡ μεγάλη αὐτῶν ἐπιθυμία νὰ δυνηθῶσι μίαν ἡμέραν νὰ εἴπωσι: « τῶρα εἴμεθα ἐν Εὐρώπῃ. »

Ἐν τούτοις καὶ εἰς τὰς παρούσας ἀκόμη περιστάσεις τὸ Ἑλληνικὸν ἐμπόριον ἀν καὶ ἠκρωτηριασμένον δὲν εἶναι εὐκαταφρόνητον. Ὁ κ. Γαμβέττος, φαίνεται, ἐξεπλάγη οὐκ ὀλίγον μανθάνων, ὅτι ἡ Ἑλλὰς καταναλίσκει μέγα ποσὸν γαλλικῶν βιομηχανημάτων. Πραγματικῶς τὸ μικρὸν βασίλειον τῆς Ἑλλάδος εἶναι καλῆτερος πελάτης διὰ τὴν Γαλλίαν παρὰ ὀλόκληρος ἡ Τουρκικὴ αὐτοκρατορία, καὶ δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ ἀμφιβάλλωμεν ὅτι καὶ ἡ Ἀγγλία θὰ λάβῃ μέγα μέρος ἐκ τῆς ἐμπορικῆς αὐτῆς εὐτυχίας, ἅμα εὐάρεστος κατάστασις πραγμάτων κατορθωθῆ διὰ τὸν λαὸν τῆς Ἑλλάδος.

Τὴν παραχώρησιν τῶν Ἰωαννίνων διαπύρως ἐπιθυμοῦσιν οἱ Ἕλληνες, οὐχὶ ἀπλῶς ἐκ λόγων αἰσθηματικῶν. Σιδηρόδρομος διὰ μέσου τῆς ἐπαρχίας τῶν Ἰωαννίνων ἤθελε συντελέσει εἰς τὴν σύναψιν φιλικῶν σχέσεων μετὰ τὴν Ἑλλάδος καὶ τῆς λοιπῆς Εὐρώπης, παράσχει δὲ στοιχεῖα ἀπείρου πλούτου καὶ εὐτυχίας.

Ἐὰν κατορθωθῇ νὰ γίνῃ σιδηροδρομικὴ συγκοινωνία διὰ τῶν Ἰωαννίνων, θέλει ἐκτελεσθῆ μέγα πρὸ καιροῦ μελετώμενον σχέδιον, τὸ νὰ ἀνοιχθῇ δηλαδὴ νέος δρόμος διὰ ξηρᾶς εἰς τὸ ἐξ Ἰνδιῶν ταχυδρομεῖον. Ἦθελε γίνῃ σπουδαῖος σύνδεσμος κατὰ δύο τρόπους, ἢ διὰ τῆς Αὐστριακῆς χώρας καὶ τῆς Ἀλβανίας παράλιος γραμμὴ ἀπὸ Τεργέστης, ἢ ἐν μέρει ἐπὶ τῆς ἤδη χαραχθείσης ὁδοῦ καὶ διὰ τῆς Ἰταλίας μέσον Βρεντησίου. Τὸ διὰ θαλάσσης ταξείδιον μετὰ τὴν Ἑλλάδος καὶ Ἰταλίαν ἤθελε διαρκεῖ 5 ἢ 7 ὥρας ἀντὶ δύο ἡμερῶν καὶ ἡμισείας, αἱ ὁποῖαι ἀπαιτοῦνται νῦν διὰ νὰ φθάσῃ τις εἰς Ἀθήνας διὰ θαλάσσης.

Μέρος τῶν ἐν Ἑλλάδι σχεδιαζομένων σιδηροδρόμων ἐμελετήθη ἤδη. Πράγματι πρὸ τινων ἐτῶν ἐζητήθησαν ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν παραχωρήσεις, ἀλλ' οὐδεμίαν ποτὲ ἐξετελέσθη. Ἀπενέμοντο δὲ καὶ προνόμια δι' ἕκαστον μίλιον σιδηροδρόμου κατασκευασθησομένου. Ἐπροτείνοντο παραχωρήσεις ἐκτάσεώς τινος καλλιεργησίμου γῆς πρὸς ὄφελος τῶν ἐπιχειρηματιῶν, οἵτινες θὰ εἶχον τὴν ὑποχρέωσιν νὰ καλλιεργήσωσιν αὐτὴν ἐντὸς ὀρισμένου ἀριθμοῦ ἐτῶν· ὑπῆρχε δὲ καὶ εὐρύτερόν τι προνόμιον, κατὰ τὸ ὁποῖον παρεχωρεῖτο εἰς τὰς σιδηροδρομικὰς ἐπιχειρήσεις ἡ ξυλεία τῶν ἐθνικῶν δασῶν διὰ τὰς οἰκοδομὰς καὶ τὰς κατασκευὰς τοῦ σιδηροδρόμου.

Εἶναι περιττὸν νὰ εἴπωμεν, ὅτι, ἀφοῦ εἰς πολλὰ μέρη τοῦ κόσμου ὁ σιδηρόδρομος ἀπεδείχθη ὁ μεγαλύτερος ἐκπολιτιστής, καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα ἤθελε φέρεται τὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα, δίδων νέαν ζωὴν εἰς πολλὰς σπουδαίας ἐν αὐτῇ πόλεις, τῶν ὁποίων τὸ ἐμπόριον καθεύδει καὶ εἰς

τάς ἀγροτικάς δὲ ἐπαρχίας μεγάλη καὶ γόνιμος ἔκτασις γῆς ἤθελε καλλιεργηθῆ, μένουσα ἕως τῶρα παρημελημένη ὡς ἐκ τῆς ἐλλείψεως συγκοινωνίας. Εἶναι καὶ ἄλλα ἔργα περὶ τῶν ὁποίων ἐπὶ τοῦ παρόντος οὔτε νὰ σκεφθῆ τις τολμᾷ, τὰ ὁποῖα ὅμως εἰσαγομένων τῶν σιδηροδρομικῶν εὐκολιῶν θέλουσι καταστῆ ἔργον τῆς πρώτης ἀνάγκης. Τὰ ὄνειροπολούμενα σχέδια εἶναι ἄπειρα· ἐκ τῶν σπουδαιότερων εἶναι ἡ ἀποξήρανσις τῆς Κωπαίδος λίμνης καὶ τῆς λίμνης τοῦ Φενεοῦ, πλησίον τῆς Τριπόλεως· διάφορα ἄλλα ἔργα ἀπαιτοῦσιν ἄμεσον ἐκτέλεσιν, μεταξὺ δὲ τῶν ὀλιγώτερον κατεπειγόντων εἶναι καὶ ἡ διώρυξις τοῦ Ἴσθμοῦ τῆς Κορίνθου.

Ὡς μέσον παρορμητικὸν πρὸς τὴν κατασκευὴν τῶν Ἑλληνικῶν σιδηροδρόμων ἠδυνάμεθα νὰ ἀναφέρωμεν ὅτι ἡ Ἑλλάς εἶναι χώρα πλουσία εἰς ὄρυκτά. Σχεδὸν ὅλα τὰ γνωστὰ μέταλλα εὐρίσκονται ἐν αὐτῇ, ἀργυροῦχος μόλυβδος, χαλκός κλπ. Τὰ μεταλλεῖα ἦσαν ἐν ἐνεργείᾳ ἐπὶ τῶν ἀρχαίων, τῶρα ὅμως παρημελήθησαν ἐλλείψει μέσων. Εὐρίσκεται μαγνησία ἐν Εὐβοίᾳ, ἀμίαντος ἐν Μήλῳ, θεῖον ἐν Μήλῳ, Κερκύρα καὶ Καλαμακίῳ. Γίνεται δὲ ἐξαγωγή σμυρίδος ἐκ τῆς νήσου Νάξου. Εἰς διάφορα μέρη τῆς Ἑλλάδος εὐρίσκονται λευκὸς πυρίτης, ἀργίλος, ἀλάβαστρος, ὄχρα, λιθογραφικοὶ λίθοι ἀρίστης ποιότητος κλπ. Ἐὰν δὲ καταρτισθῶσι τὰ ἀναγκαῖα κεφάλαια καὶ κατορθωθῶσιν αἱ προσήκουσαι εὐκολίαι, εἶναι δυνατόν νὰ γίνῃ μεγάλη ἐξαγωγή γρανίτου καὶ μυλοπετρῶν. Κλείρμεν τὴν ἀπαρίθμησιν τῶν νεκρῶν τούτων θησαυρῶν, ἀναφέροντες τὰ πλούσια λατομεῖα τῶν μαρμάρων τῆς Ἑλλάδος, χωρὶς νὰ εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐκθειάσωμεν τὴν ὠραιότητα τοῦ χρωματισμοῦ αὐτῶν. Ἄλλ' ὅλος ὁ πλοῦτος οὗτος μένει κεκρυμμένος, καθίσταται δὲ ἀδύνατος ἡ χρησιμοποίησις αὐτοῦ ἐνόσω ἐλλεῖπει ἡ εὐκολία τῆς μεταφορᾶς πρὸς τὴν παραλίαν. Ὑπάρχουσι καὶ γαιάνθρακες ἐν Ἑλλάδι κυρίως ἐκ τῆς κλάσεως τῶν λιγνιτῶν, εὐρισκόμενοι

ἐν Εὐβοίᾳ καὶ ἀλλαχοῦ, κατὰ φλέβας δύο ἢ τριῶν μέτρων πάχους.

Μεταξὺ τῶν προϊόντων τῆς Ἑλληνικῆς γῆς σπουδαίαν θέσιν κατέχει ὁ βάμβαξ. Ἄλλὰ καὶ ἐπ' αὐτοῦ αἱ βαμβακοφόροι ἐπαρχίαι ἔχουσι τὸ αὐτὸ παράπονον· ἡ ἐλλείψις συγκοινωνίας μετὰ τῆς θαλάσσης χαλαρόνει πᾶσαν ἐπιχείρησιν. Καθίσταται δὲ ἐπαισθητὴ καὶ ἡ ἐλλείψις καλλιτέρας ἐπὶ τοῦ προϊόντος τούτου μηχανικῆς, βελτιωμένον σύστημα τῆς ὁποίας θὰ ἐνεθάρρυνε περισσοτέραν πώλησιν τοῦ βάμβακος, καὶ θὰ παρῶρμα εἰς μείζονα καλλιέργειαν αὐτοῦ.

Ἡ μέταξα ἦτον ἄλλοτε σπουδαῖος κλάδος τῆς Ἑλληνικῆς βιομηχανίας, ἀλλ' ἡ καλλιέργεια τῶν μωρεῶν παρημελήθη ἀπὸ τῆς ἐπαναστάσεως καὶ σχεδὸν ὀλοτελῶς ἐξέλιπεν. Ἡ καλλιέργεια τῆς ἀμπέλου καὶ ἡ βιομηχανία τῶν πνευματωδῶν ποτῶν ἤθελεν ἐπίσης λάβει μεγάλην ἔντασιν διὰ τῆς ἀναπτύξεως τῆς σιδηροδρομικῆς συγκοινωνίας. Ἡ ἐλαία εὐδοκιμεῖ πλησίον τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις, κυρίως ἐν Πάτραις. Ὁ ἀριθμὸς τῶν καλλιεργουμένων ἐλαιοδένδρων ὑπολογίζεται ὡς ἔγγιστα εἰς 8 ἑκατομμύρια δένδρων. Ἄλλὰ ἡ ἐλαιοβιομηχανία ἐνεργεῖται, ἐκτὸς ὀλιγίστων ἐξαιρέσεων, κατὰ ἀρχαϊκώτατον τρόπον. Ἡ εἰσαγωγή καλλιτέρου συστήματος ἐλαιοπιεστηρίων ἤθελεν ἐπενέγκει σπουδαῖον ἐξαγωγικὸν τοῦ εἶδους τούτου ἐμπόριον.

Ἐπροσπαθήσαμεν ἐν ὀλίγοις νὰ σχεδιαγραφήσωμεν ὁποῖαν ἀνάπτυξιν δύνανται νὰ λάβωσι τόσα προϊόντα, ἅτινα, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, μένουσι νῦν ἄγνωστα, διότι δὲν ὑπάρχουσι τὰ μέσα νὰ γίνῃ χρῆσις αὐτῶν. Οἱ κάτοικοι τῆς Ἑλλάδος συναισθάνονται πολὺ καλὰ τὴν σπουδαιότητα τοῦ πράγματος, ἀλλ' αἱ χεῖρές των εἶναι δεδεμένοι. Τὸ μέλλον των πολιτικῶς, ἐμπορικῶς καὶ κοινωνικῶς κρέμαται ἐκ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Βερολίνου.

ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΕΙΣΠΡΑΚΤΟΡΕΣ.

Ἐὰν οἱ πρὸς τὸ Δημόσιον ὀφείλοντες προσήρχοντο αὐτοπροαιρέτως εἰς τὰ ταμεία αὐτοῦ, δὲν ὑπῆρχεν ἀνάγκη διορισμοῦ δημοσίων εισπρακτόρων πρὸς ἐνέργειαν τῶν πρὸς τὸ Δημόσιον πληρωμῶν. Διὰ τοῦτο ὁ ὀργανικὸς τῶν ταμείων νόμος ΣΞΔ' τῆς 24 Ὀκτωβρίου 1853 μεταξὺ τῶν ἄλλων ταμιακῶν ὑπαλλήλων προνοεῖ καὶ περὶ εισπρακτόρων, ὀρίζων ἐν ἄρθρῳ 10 αὐτοῦ ὅτι « ὑπάρχουν προσέτι διὰ τὴν εἰσπραξίν τῶν δημοσίων φόρων εισπράκτορες, ὁ ἀριθμὸς τῶν ὁποίων δύναται νὰ αὐξήσῃ καὶ νὰ ἐλαττωθῇ κατὰ τὴν ἀνάγκην τῆς ὑπηρεσίας διὰ βασιλικῆς διατάγματος. » Κατὰ κανόνα ἡ ὑπηρεσία τῶν εισπρακτόρων δὲν εἶναι διαρκῆς, κατὰ δὲ τὸ ἄρθρον 11 τοῦ προειρημένου νόμου τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν προσδιορίζει τὴν διάρκειαν τῆς ὑπηρεσίας αὐτῶν. Ἐν γένει οἱ εισπράκτορες διορίζονται ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ ἐπὶ τῇ προτάσει τῶν ταμιῶν.

Οἱ εισπράκτορες ἐκτὸς τοῦ μισθοῦ αὐτῶν, ὅστις κατὰ τὸν νόμον ΦΛΣΓ' τῆς 28 Μαΐου 1859 ἀνέβαινε εἰς δρ. 40 κατὰ μῆνα, λαμβάνουσι καὶ ποσοστὸν ἐφ' ὅλων τῶν παρ' αὐτῶν εἰσπραττομένων δημοσίων ἐσόδων, ἐξαιρουμένων 1) τῶν παραδιδομένων ἀπὸ τὰ εἰδικὰ ταμεία, 2) τῶν ἐκ τῆς πωλήσεως δημοσίων γεννημάτων καὶ τῆς σμύριδος, 3) τῶν τελωνιακῶν εἰσπράξεων. Τὸ ποσοστὸν τοῦτο εἶναι 1 τοῖς 0/0 ἐπὶ τῶν ἐξ ἀμέσων φόρων εἰσπραττομένων, 1 1/2 τοῖς 0/0 ἐκ τῶν εἰς κεκλεισμένας χρήσεις ἀναγομένων καὶ 1 1/4 τοῖς 0/0 ἐκ τῶν ἀπὸ τῶν λοιπῶν δημοσίων πόρων. Ἐν γένει ἀθροίζονται τὰ τοιαῦτα ποσοστὰ ἀπὸ τῶν εἰσπράξεων ἐκάστης ἐπαρχίας, ἐκ τοῦ ἀθροίσματος δὲ τούτου 1/5 λαμβάνει ὁ ταμίας, τὰ δὲ λοιπὰ

4/5 διανέμονται μεταξὺ τῶν εισπρακτόρων αὐτῆς. Τὰ ἔξοδα τῆς εἰσπράξεως εἶναι κατὰ τὸ ἄρθρον 16 τοῦ προειρημένου νόμου εἰς βάρος τῶν εισπρακτόρων, τὰ δὲ διὰ τὴν μετακόμισιν τῶν παρ' αὐτῶν εἰσπραττομένων χρημάτων καθὼς καὶ διὰ τὴν ἐπιθεώρησιν καὶ ἐξέλεγγιν τῶν ἐργασιῶν αὐτῶν προαφαιροῦνται ἀπὸ τὸ διανεμητέον, ὡς προερέθη, ἄθροισμα τῶν ποσοστῶν.

Οἱ εισπράκτορες δίδουσι ἐγγύησιν δρ. 1,000 εἰς ἀκίνητα κτήματα, ὑπόκεινται δὲ κατὰ τὸ ἄρθρον 4 τοῦ ΥΚΑ' νόμου τῆς 10 Ἰουνίου 1857 εἰς τὸν ἔλεγχον τῶν ταμιῶν, οἵτινες ἐξελέγγοντες τὰς διαχειρίσεις τῶν ὑφ' ἑαυτοῦ εἰσπρακτόρων ὀφείλουσι νὰ ἐκδίδωσιν ἀποφάσεις, αἵτινες ἐπιδίδονται εἰς τούτους ἐπὶ ἀποδείξει καὶ ἐπιμελείᾳ τοῦ ταμίου. Κατὰ τῶν ἀποφάσεων τούτων συγχωρεῖται ἔφεσις ἐνώπιον τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ ἐντὸς 30 ἡμερῶν, ἐπεκτεινομένης τῆς προθεσμίας ταύτης λόγῳ ἀποστάσεως. Ἡ ἔφεσις κοινοποιεῖται, ἐπὶ ἀποδείξει πρὸς τὸν ἐκδόντα τὴν ἀπόφασιν ταμίαν ἢ πρὸς τὸν ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν. Αἱ ὀριστικαὶ καταστάσαι ταμιακαὶ ἀποφάσεις (καθ' ὧν δὲν ἐπιστρέπεται πρόσφυγὴ εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια) ἐκτελοῦνται διοικητικῶς διὰ λ/σμὸν τοῦ ταμίου, τοῦ ὁποίου ἢ πρὸς τὸ Δημόσιον εὐθύνη κατὰ τὸ ἄρθρον 180 τοῦ ΣΙΒ' νόμου μένει ἀναλοίωτος.

Ὁ ἐν ἔτει 1880 ἀριθμὸς τῶν εισπρακτόρων ὀρισθεὶς εἰς 260 διὰ τοῦ διατάγματος τῆς 11ης Δ/βρίου 1879 κατεβιβάσθη εἰς 200 διὰ τοῦ διατάγματος τῆς 1ης Ἀπριλίου 1880. Οἱ πλείονες εισπράκτορες κατὰ τὸ διάταγμα τοῦτο ἀπαντῶνται ἐν τῇ δικαιοδοσίᾳ τοῦ Κεντρικοῦ τῶν Ἀθηνῶν ταμείου (12), ἀκολούθως ἔρχονται τὸ ταμεῖον Ἡλείας (8) τὰ ταμεία Πατρῶν, Γόρτυνος καὶ Τριφυλίας (ἀνὰ 7), Καλαβρύτων, Κορινθίας, Λακωνίας καὶ Μαντινείας (ἀνὰ 6), Φθιώτιδος, Καλαμῶν, Θηβῶν, Λεβαδείας, Παρνασσίδος, Ὀλυμπίας, Κυνουρίας καὶ Καρυστίας (ἀνὰ 5), Ναυπλίας,

Χαλκίδος, Μεσολογγίου, Βονίτσης, Πυλίας, Ἐπιδαύρου, Λιμηρᾶς, Λοκρίδος, Μεσσήνης καὶ Εὐρυτανίας (ἀνά 4), Σύρου, Τριχωνίας, Δωρίδος, Μεγαλοπόλεως, Θήρας, Αἰγιαλείας, Νάξου, Μεγαρίδος, Τήνου, Ἄνδρου, Ναυπακτίας, Βάλτου καὶ Ἄργους (ἀνά 3), Σπετσῶν, Ἰθράς, Σκοπέλου, Μήλου, Κέας καὶ Γυθείου (ἀνά 2), Ξηροχωρίου, Λευκάδος, Παξῶν, Ἰθάκης καὶ Κυθήρων (ἀνά 1). Π.

ΕΓΓΕΙΟΣ ΠΑΡΑ ΡΩΜΑΙΟΙΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ.

Ἡ παραγωγικὴ δύναμις τῶν γαιῶν ἀποτελεῖ τὸ κυριώτερον στοιχεῖον τῆς ἀξίας αὐτῶν. Ἄγρός οὐδὲν παράγων δὲν εἶναι ἄγρός. Ἡ Ρωμαϊκὴ φορολογία διήρει τὴν γῆν εἰς τεμάχια (juga), ἕκαστον τῶν ὁποίων ἀπετέλει ἀξίαν χιλίων νομισμάτων (milleni solidi). Ἡ ἔκτασις ἠδύνατο νὰ διαφέρῃ κατὰ τόπους, ἀφοῦ ἡ ἀξία τῶν χιλίων νομισμάτων ἐλαμβάνετο ὡς φορολογικὴ μονάς. Τοιοῦτοτρόπως ὑπῆρχεν ἰσότης μεταξύ ἀγρῶν κειμένων πλησίον μεγάλων πόλεων καὶ ἐν εὐφόροις ἐπαρχίαις, ἀπέναντι ἀγρῶν εὐρυτέρας μὲν ἔκτασεως, ἀσθενεστέρας δὲ παραγωγῆς εἰς προϊόντα καὶ ἀξίας προϊόντων.

ὑπὸ τοιοῦτο σύστημα ἀναπόφευκτος ὄρος τῆς φορολογικῆς δικαιοσύνης εἶναι ἡ περιοδικὴ καταμέτρησης τῶν γαιῶν, ἀφοῦ αἱ ἀξίαι αὐτῶν ἀδιακόπως μεταβάλλονται. Κατὰ διαφόρους ἐντεῦθεν ἐποχὰς τῆς Ρωμαϊκῆς ἐπικρατείας ἀπαντῶνται σταθερὰ ἴχνη τοιαύτης φορολογικῆς τῶν γαιῶν διαγομῆς. Ἀλλὰ συνέβη ὥστε αἱ μὲν μεγάλαι γαιοκτησίαι, διότι εἶχον αὐταὶ καθ' ἑαυτὰς μεγάλην ἀξίαν νὰ φορολογῶνται ἰδιαιτέρως, αἱ μικραὶ δὲ γαιοκτησίαι νὰ συνάπτονται εἰς μίαν φορολογικὴν περιφέρειαν τῆς τῶν χιλίων νομισμάτων ἀξίας, εἰς ἣν συγκαταμετρῶντο οἱ ἄγροί αὐτῶν, καὶ ὁ διοικητικὸς οὗτος μηχανισμὸς ἐλειτούργει καθ' ὅσον ἠδύνατο.

Ἡ καταμέτρησης αὕτη ἐβεβαιούτο ἐπὶ δημοσίων βιβλίων, τὰ ὁποῖα ἐλέγοντο πολύπτυχα (libri censuales, publicae tabulae) καὶ ἐφυλάττοντο ὑπὸ τῆς δημοσίας ἀρχῆς, ἣτις ἐξέδιδεν ἀποσπάσματα διὰ τὰς κατὰ μέρος ἐκτάσεις πρὸς τὴν ἀπαιτουμένην χρῆσιν, τὰ ὁποῖα ὀνομάζοντο σίχοι (breves). Ἡ πράξις τῆς καταμετρήσεως ἐλέγετο ἐν τοῖς ὕστερον χρόνοις ὑπὸ τῶν Βυζαντινῶν κατάστρωσις, λέξις ἐκ τῆς ὁποίας παρήχθησαν βαθμηδὸν τὰ Catastra, ἐξ ὧν καὶ οἱ Γάλλοι παρέλαβον τὸ ἑαυτῶν Cadastre, ὅπερ σημαίνει καταμέτρησης, περιγραφὴν καὶ ἐκτίμησιν τῶν γηπέδων πρὸς ἐξεύρεσιν τῆς βάσεως, καθ' ἣν πρέπει ταῦτα νὰ ὑποστῶσι τὴν διανεμητικὴν ἐγγεῖαν φορολογίαν.

Ἐν γένει παρὰ Ρωμαίους οἱ κατὰ τόπους δῆμοι ἐθεωροῦντο ὑπόλογοι διὰ τὸ ποσὸν τοῦ φόρου, ὅπερ ἐβεβαίον ἐν τοῖς βιβλίοις αὐτοῖς ἡ ἰσχύουσα κατάστρωσις τῶν ἐν τῇ περιφερείᾳ φορολογουμένων γαιῶν. Ἐπειδὴ δὲ ἐκ τῶν περιστάσεων τοῦ χρόνου καὶ ἐκ τῆς ἐλαττώσεως τοῦ πληθυσμοῦ, τὴν ὁποίαν ἡ αὐτοκρατορικὴ περίοδος ἐπήνεγκεν εἰς ἀπόδειξιν ὅτι ὁ δεσποτισμὸς τρώγει τοὺς ἀνθρώπους, ἐγκατελείποντο ὑπὸ τῶν καλλιεργητῶν αἱ καταστρωθεῖσαι γαῖαι καὶ ἐκινδύνευεν ὁ δημόσιος θησαυρὸς νὰ στερηθῆται σημαντικῶν ποσοτήτων φόρων, τὸ ταμειευτικὸν πνεῦμα τῆς ἐποχῆς ἐπενόησε τὴν τερατωδεστέραν ἐπέκτασιν τῆς προσημειωθείσης ἀλληλεγγύης, διότι τὰ κτήματα τῆς αὐτῆς φορολογικῆς ὁμάδος ἐπεβαρύνθησαν διὰ τοῦ φόρου τὸν ὁποῖον τὰ ἐγκαταλειπόμενα δὲν ἔδιδον.

Καὶ ἐπρονόησαν μὲν τότε ἵνα παραχωρῶσι τὰ ἐγκαταλειπόμενα κτήματα εἰς ἐκεῖνους, οἱ ὁποῖοι διετήρουν τὰ ἑαυτῶν, ἀλλ' ἡ γάγγραινα, ἣτις κατέτρωγε τὰ οικονομικὰ θεμέλια τῆς Ρωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας, δὲν ἠδύνατο ἀπὸ τοιούτων μέτρων νὰ θεραπευθῆ. Ἐπομένως ἡ ἐρήμωσις ἐλάμβανε διαστάσεις φοβερὰς, τὸ δὲ κακὸν ἐπροχώρει συνδυαζόμενον πρὸς τὰς συμφορὰς τῶν ἐξῴθεν βαρβαρικῶν

εισβολών, αίτινες ἐπρόκειτο νὰ ἀναδιοργανώσωσι τὴν ἀγανῆ χώραν, ἢ ὁποία ἔκειτο νεκρά ὑπὸ τοὺς ἐξησθενημένους τοῦ ἀπλήστου δεσποτισμοῦ ὄνουχας.

ΟΙ ΑΠΟ ΤΟΥ ΚΑΠΝΟΥ ΦΟΡΟΙ.

Ἔχομεν ὑπ' ὄψιν διαφόρους πίνακας, ὑποβληθέντας ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως εἰς τὴν Βουλὴν κατὰ τὴν τελευταίαν σύνοδον ταύτης, σχετικῶς 1) πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐν Ἑλλάδι καπνοπωλῶν καὶ τὸν φόρον τοῦ ἐπιτηδεύματός των, 2) πρὸς τὸν ἔγγειον φόρον ἐπὶ τοῦ ἐξαχθέντος καπνοῦ τὸν εἰσπραχθέντα ἐν τοῖς τελωνείοις, 3) πρὸς τὰ εἰσπραχθέντα τέλη ἐκ τοῦ εἰσαχθέντος ἐν Ἑλλάδι καπνοῦ καὶ 4) πρὸς τὴν ἔκτασιν τῶν κατὰ στρέμμα φορολογουμένων καπνῶν. Καὶ κατὰ τὰ τέσσαρα ταῦτα θέματα θέλομεν περιορισθῆ εἰς τὴν τελευταίαν πενταετίαν 1874—1878.

1) Καπνοπῶλαι καὶ φορολογία τούτων.—Ἀπὸ 328 μὲν καπνοπωλῶν καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα ἐν ἔτει 1874, ἀνέβη ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν εἰς 362 τῷ 1875, εἰς 368 τῷ 1876, εἰς 381 τῷ 1877 καὶ εἰς 418 τῷ 1878. Ἀπὸ 11,001 δὲ δραχμῶν ὁ βεβαιωθείς ἐπὶ τῶν καπνοπωλῶν ὀλιγὸς ἐπιτηδευματικὸς φόρος ἐν ἔτει 1874, ἀνέβη οὗτος εἰς 41,724 τῷ 1875, εἰς 11,983 τῷ 1876, εἰς 12,776 τῷ 1877, εἰς 14,993 τῷ 1878. Οἱ πλείονες καπνοπῶλαι κατὰ τὸ ἔτος 1878 ἀπαντῶνται ἐν Ἀθήναις (89), κατόπιν ἔρχονται οἱ ἐ Πειραιεῖ (33), οἱ ἐν Πάτραις (31), οἱ ἐν Σύρω (31), οἱ ἐν Καλάμαις (19), οἱ ἐν Πύργῳ (16), οἱ ἐν Ναυπλίῳ (14), οἱ ἐν Μεσολογγίῳ (14), οἱ ἐν Λαμίας (13), οἱ ἐν Χαλκίδι (2), οἱ ἐν Τριπόλει (11), οἱ ἐν Αἰγίῳ (10), οἱ ἐν Λεβαδία (8), οἱ ἐν Αἰτωλικῇ (8) κλπ.

2) Ἐγγειος φόρος ἐν τοῖς τελωνείοις.—Ἀπὸ 2,400,123

μὲν ὀκάδων καπνοῦ ἐξαχθέντος ἐν ἔτει 1874, κατέβη ὁ ἀριθμὸς οὗτος εἰς 2,356,896 ὀκ. τῷ 1875, εἰς 2,304,491 ὀκ. τῷ 1876, εἰς 2,014,987 ὀκ. τῷ 1877 καὶ εἰς 1,925,390 τῷ 1878. ἢ κατ' ἐξακολούθησιν πτώσις αὕτη τῆς ἡμετέρας καπνοεξαγωγῆς εἶναι πάντως ἀξιοσημείωτος. Ἀπὸ 227,282 δὲ δραχμῶν εἰσπραχθέντος ἐν τοῖς τελωνείοις ἔγγειου φόρου ἐπὶ τοῦ καπνοῦ ἐν ἔτει 1874, καὶ 246,209 δρ. τῷ 1875, κατέβη τὸ ποσὸν τοῦ φόρου τούτου εἰς δρ. 223,348 τῷ 1876, εἰς 499,608 τῷ 1877 καὶ εἰς 192,276 τῷ 1878. Ἡ μείζων καπνοεξαγωγὴ ἐνηργήθη τῷ 1878 ἐκ Ναυπλίας 775,220 ὀκ. (1,386,825 τῷ 1874!) κατόπιν δὲ τῆς Ναυπλίας ἔρχεται ἡ Βόνιτσα 504,115 ὀκ. (540,286 τῷ 1874), ἡ Λαμία 397,639 (284,457 τῷ 1874), τὸ Μεσολόγγιον 194,877 (148,544 τῷ 1874), τὸ Γαλαξείδιον 18,484 (31,105 τῷ 1874) ὁ Ἀστακὸς 14,105 (1,863 τῷ 1874). Ἐν τῇ κινήσει ταύτῃ τῆς καπνοεξαγωγῆς ἐντύπωσιν προξενεῖ ἡ ἐντὸς πέντε ἐτῶν κατὰ τὸ ἡμισυ σχεδὸν πτώσις τοῦ Ναυπλιακοῦ ἐμπορίου. Ὑπὸ τὴν ἐποψιν τῶν φόρων, ἐν ἔτει 1878 πλείονας ἐπλήρωσεν ἡ Βόνιτσα 60,522 δρ. (68,065 τῷ 1874), κατόπιν δὲ ἔρχεται ἡ Ναυπλία 54,265 δρ. (101,075 τῷ 1874), ἡ Λαμία 47,718 δρ. (34,993 δρ. τῷ 1874), τὸ Μεσολόγγιον 23,444 δραχ. (18,152 τῷ 1874), κλπ.

3) Ὁ εἰσαχθεὶς ἐν Ἑλλάδι καπνὸς ἀπὸ 2,513 ὀκ. τῷ 1874 ἀνέβη εἰς 10,865 τῷ 1875, εἰς 21,689 τῷ 1876, ἵνα καταβῆ εἰς 11,205 τῷ 1877 καὶ εἰς 8,127 τῷ 1878. ἐν τούτοις πάλιν ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ 1878 ἀπομένει τριπλασία τῆς τοῦ 1874. Ὅσον ἀφορᾷ τὰ πληρωθέντα εἰσαγωγικὰ τέλη, ἀπὸ 7,539 δρ. ἐπὶ φύλλων καπνοῦ ἢ κομμένου καπνοῦ καὶ 9,039 δρ. ἐπὶ σιγάρων ἐν ἔτει 1874, (πρὸς 1 1/2 δρ. τὴν ὀκάν ἐπὶ τοῦ πρώτου εἴδους καὶ 1 δρ. ἐπὶ τοῦ δευτέρου) ἀνέβησαν εἰς 16,297 δρ. διὰ τὸ πρῶτον εἶδος καὶ 5,485 δρ. διὰ τὸ δεύτερον τῷ 1875, εἰς 32,534 δρ. διὰ τὸ πρῶτον εἶδος καὶ 7,073 δρ. διὰ τὸ δεύτερον τῷ 1876, κατέ-

έθσαν δὲ εἰς 16,808 διὰ τὸ πρῶτον εἶδος καὶ 4,972 διὰ τὸ δεύτερον τῷ 1877 (μεθ' ὅλον τὸν πρόσθετον φόρον 10 τοῖς ο/ο ἐπὶ τῶν προσημειωθέντων τελῶν κατὰ τὸν νόμον ΧΚ' τῆς 21 Ἰουνίου 1877) καὶ εἰς 13,409 διὰ τὸ πρῶτον εἶδος καὶ 6,155 διὰ τὸ δεύτερον τῷ 1878.

4) Ἡ κατὰ τὴν προκειμένην πενταετίαν 1874—78 φορολογηθεῖσα κατὰ στρέμμα ἔκτασις καπνοφυτειῶν ἀναφέρεται εἰς τὰς ἐθνικὰς καὶ ἐκκλησιαστικὰς γαίας, ὡς πρὸς τὸ δικαίωμα τῆς ἐπικαρπίας. Κατὰ τὸ 1874 ἡ ἔκτασις αὕτη ὑπελογίζετο εἰς 2,185 στρέμματα, κατὰ τὸ 1875 εἰς 1,463, κατὰ τὸ 1876 εἰς 1,494, κατὰ τὸ 1877 εἰς 2,211 καὶ κατὰ τὸ 1878 εἰς 1,303. Κατὰ τὸ τελευταῖον ἔτος ἡ μεγαλειτέρα τῆς καλλιέργειας ταύτης περιφέρεια ἀνῆκεν εἰς τὸ Ἄργος 337 στρέμματα, ἀκολουθῶν δὲ ἔρχονται ἡ Φθιώτις 264 στρ., ἡ Τριχωνία 226 στρ., (818 τῷ 1874), ἡ Ναυπλία 194 στρ. (679 τῷ 1874), ἡ Λοκρὶς 190 στρ., αἱ Πάτραι 59 στρ. κλπ.

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΙ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΤΥΠΟΙ.

Ἡ ἱστορία τῆς Ἑλλάδος, δι' ὅλων τῶν προτερημάτων καὶ ἐλαττωμάτων, τὰ ὅποια, ὡς ἐπὶ πάσης φυλῆς, οὕτω καὶ τὴν ἡμετέραν φυλὴν κατ' ἴδιον μέτρον διακρίνουσι, κινεῖται κυρίως μεταξὺ δύο δημοκρατικῶν τύπων, τοὺς ὁποίους ἀντιπροσωπεύουσιν αἱ δημοκρατίαι τῶν Ἀθηναίων καὶ τῆς Σπάρτης. Τὰ μεγαλειότερα τῶν Ἑλληνικῶν ἔργων καθὼς καὶ τὰ μικρότερα δύνανται νὰ ἀναχθῶσιν εἰς τὴν πολιτειακὴν διεύθυνσιν, τὴν ὁποίαν οἱ δύο οὗτοι τύποι ἔδωκαν εἰς τὸ πνεῦμα καὶ τὸ αἶσθημα τοῦ λαοῦ. Πᾶσα ἡ γῆ εἶναι πλήρης ἐκ τῶν πνευματικῶν καὶ ὑλικῶν κινήσεων, τὰς ὁποίας ἡ μεγάλη ἐκείνη Ἑλληνικὴ περὸς οὐρανὸν ἀνεπέτασεν ἐπὶ τῶν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους τυ-

χῶν. Καὶ ἤδη μετὰ τοσούτων αἰῶνων παρέλευσιν οἱ κοιμημένοι ἐκεῖνοι χρόνοι ἐξακολουθοῦσι τὴν διδασκαλίαν τοῦ κόσμου, ὅστις ἀπὸ διαστήματος εἰς διάστημα φαίνεται ἐγειρόμενος ἐκ τοῦ ὕπνου τῆς αἰωνιότητος, ἵνα δοκιμάσῃ καὶ πάλιν τὰ ἑλληνικὰ ὄνειρα τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ. Δὲν εἶναι ὄνειρα, ἀλλ' αὐτοσυνειδησίας ἐμφυτοὶ ὄρμαί, τὰς ὁποίας ἡ Ἑλληνικὴ ἰδιοφυία ἐπεκάλυψεν ἐν τοῖς μυστηρίοις τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως.

Ἐν τῇ ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «Δύο Δημοκρατίαι» τελευταῖον δημοσιευθεῖσῃ μελέτῃ τοῦ ὁ κ. Portalis παρέχει γενικὰς τινὰς γραμμὰς ἐπὶ τῆς οὐσίας τῶν δημοκρατικῶν τύπων τῆς Σπάρτης καὶ τῶν Ἀθηναίων ἀξίας ἰδιαιτέρας ἐπισκοπήσεως.—Ἐν Ἀθήναις, λέγει, ἡ δημοκρατία εἶναι ζῶηρά καὶ ἐνεργητικὴ, φανατικὴ ἐν τῇ ἐλευθερίᾳ, νεωτεριστικὴ καὶ προοδευτικὴ. Καὶ κατὰ μέρος καὶ συλλήβδην ὁ λαὸς ἐν τῇ Ἀθηναϊκῇ δημοκρατίᾳ εἶναι τὸ πᾶν. Αὐτὸς δικάζει καὶ αὐτὸς τιμῶρει, αὐτὸς διαλύει τὰς πολιτικὰς ἀμφισβητήσεις, τὸ ὀρκωτικὸν σύστημα εἶναι ἐν γένει δικαστικὸς χαρακτήρ τῆς Ἀθηναϊκῆς δημοκρατίας. Ὁ λαὸς ἐν αὐτῇ νομοθετεῖ καὶ ὁ λαὸς κυβερνᾷ· αὐτὸς κηρύττει τὸν πόλεμον, αὐτὸς ἐνεργεῖ συμμαχίας, αὐτὸς διορίζει τοὺς ὑπαλλήλους καὶ τοὺς ἀξιωματικούς, ὅλους δι' ἓν ἔτος. Δὲν ὑπάρχει διὰ τὴν Ἀθηναϊκὴν δημοκρατίαν ἀνεύθυνος· ὅλοι εἶναι ὑπεύθυνοι δι' ὅ,τι τοῖς ἀνήκει καὶ χωρὶς συγκεντρώσεως εἰς χεῖρας οὐδενὸς τῆς ὅλης πολιτικῆς δυνάμεως, καλεῖται ἕκαστος δημόσιος λειτουργὸς εἰς τὴν ὅσον ἀφορᾷ αὐτὸν ἐκτέλεσιν τῶν λαϊκῶν ἀποφάσεων. Μεταξὺ τῶν ὀργάνων τούτων οἱ βουλευταὶ ἐτοιμάζουσι τὰ ἔργα τῆς συνελεύσεως τοῦ λαοῦ καὶ ἀσχολοῦνται εἰς τὰς ἐξωτερικὰς ὑποθέσεις, οἱ ἑλληνοταμίαι, οἱ λογισταί, ὁ θησαυροφύλαξ εἰς τὸν δημόσιον θησαυρὸν, ὁ ἀρχων-βασιλεὺς εἰς τὰ τῆς θρησκείας καὶ τῶν τελετῶν, οἱ θεσμοθέται καὶ οἱ ἑνδεκα εἰς τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν ἀστυνομίαν, οἱ στρατηγοὶ εἰς τὸν πόλεμον καὶ ἐν γένει τὰ

στρατιωτικά τῆς ξηρᾶς καὶ τῆς θαλάσσης. Διὰ τὴν Ἀθηναϊκὴν δημοκρατίαν οἱ σύμμαχοι ἀφίνονται εἰς τὰ ἑαυτῶν νόμιμα, ἐκτὸς τῆς ὑπερισχύσεως τοῦ λαοῦ, ἣτις ἀποτελεῖ τὴν βάσιν τῆς συμμαχίας. Ἐν τῇ Ἀθηναϊκῇ δημοκρατίᾳ ἀπαντᾶται ὁ τελειότερος τύπος τῆς ἀποκεντρώσεως, τῆς δημοτικῆς αὐτονομίας, τῆς λαϊκῆς κυριαρχίας, τῆς κινήσεως τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς προόδου. Ὅπως ἐν τῇ οἰκονομικῇ σφαίρᾳ ἐν γένει τὰ οἰκονομικά, οὕτω καὶ ἐν τῇ Ἀθηναϊκῇ δημοκρατίᾳ τὰ πολιτικά εἶναι εἰς ἀδιάκοπον ἐνέργειαν, ἡ ἐλευθερία εἰς ἀδιάκοπον λειτουργίαν· τὸ δόγμα « ἡ ζωὴ εἶναι κίνησις » εἶναι οἰκονομικὸν καὶ δημοκρατικὸν δόγμα. Ὑπὸ τοιοῦτον δόγμα ἡ οἰκονομικὴ προαγωγή τῆς Ἀθηναϊκῆς δημοκρατίας ἐξηγεῖται ἀφ' ἑαυτῆς, γνωσταὶ δὲ αἱ ἐμπορικαὶ καὶ βιομηχανικαὶ τῆς τύχαι.

Ὁ ἕτερος δημοκρατικὸς τύπος εἶναι ὁ τῆς Σπάρτης. Κατ' οὐσίαν, λέγει ὁ Portalis, ἡ Σπαρτιατικὴ δημοκρατία εἶναι ὀλιγαρχία δεσποτική, δούλη τῶν παραδόσεων καὶ ἀντίθετος πρὸς πᾶσαν πρόοδον. Ἐκτὸς σπανίων περιστάσεων τὸ μέγα σῶμα τοῦ λαοῦ δὲν ἀναμιγνύεται εἰς τὰ τῆς πολιτείας. Τὴν φαινομένην μὲν ἰσχύϊν ἐν Σπάρτῃ ἔχουσι δύο βασιλεῖς, μία γερουσία τῆς ὁποίας τὰ μέλη εἶναι ἰσόβια καὶ μία συνέλευσις, τὴν πραγματικὴν δὲ ἰσχύϊν, ὀπισθεν τῶν τριῶν τούτων πολιτικῶν συντάξεων, ἔχουσιν οἱ ἔφοροι, οἵτινες ἀσχοῦσιν εἶδος δικτατορίας, ἐνώπιον τῆς ὁποίας ὅλοι κλίνουσιν καὶ τὴν ὁποίαν ὁ Ἀριστοτέλης ὠνόμαζεν ἰσοτύραννον. Οἱ ἔφοροι εἶναι τὸ πᾶν ἐν τῇ Σπαρτιατικῇ δημοκρατίᾳ· αὐτοὶ ἐπιβλέπουσι καὶ ἐκθρονίζουσι τοὺς βασιλεῖς, αὐτοὶ συγκαλοῦσι τὰς συνελεύσεις, διευθύνουσι τὰς ἐργασίας των καὶ ἐμπνέουσι τὰς ἀποφάσεις των· αὐτοὶ κηρύττουσι τὸν πόλεμον καὶ συνομολογοῦσι τὴν εἰρήνην, διορίζουσι καὶ παύουσι τοὺς δημοσίους ἄρχοντας, κανονίζουσι τὰ στρατηγικὰ σχέδια· αὐτοὶ ἐπηρεάζουσι τοὺς δικαστὰς καὶ εἰς κρίσιμους περι-

στάσεις σχηματίζονται εἰς ἕκτακτα δικαστήρια. Οἱ ἔφοροι εἶναι ἕξοχος τύπος προσωπικῆς κυβερνήσεως ἄνευ εὐθύνης, ἄνευ κινδύνου καὶ ἄνευ ἐξεγέρσεως τῆς κοινῆς ἀγανακτήσεως. Οἱ ὑποτελεῖς σύμμαχοι τῆς Σπάρτης ὄφειλον νὰ ἀλλάξωσι τὰ ἑαυτῶν νόμιμα, ὑπὸ τὸ ἀνώτερον διατελοῦντες κράτος τοῦ ἀρμοστοῦ τὸν ὅποιον αὐτὴ τοῖς ἐπέμπεν. Οὐδὲν ἀφίνετο ἐν Σπάρτῃ διὰ τὴν ἀτομικὴν πρωτοβουλίαν. Τὸ ἐμπόριον καὶ ἡ βιομηχανία διετέλουν ὑπὸ ἀπείρους νομοθετικούς καὶ διοικητικούς περιορισμούς. Ἐν Σπάρτῃ τὸ μὲν κράτος ἦτο παντοδύναμον, τὸ δὲ πρόσωπον μηδέν. Ὅλα ἐκανονίζοντο ὡς ἐν μοναστηρίῳ ἢ στρατῶνι. Ἐκαστος ἦτο ὑπόχρεως νὰ ἐνεργῇ ὅπως καὶ ὁ γείτων του, νὰ ἀνατρέφῃ ὁμοίως τὰ τέκνα του. Ἡ ἰδέα τῆς κοινῆς τραπέζης καὶ τῆς κοινῆς ἀσκήσεως, ὁ ὀργανισμὸς τῆς κοινῆς ἰδέας καὶ τῆς σιδηρᾶς πειθαρχίας, ἣτις διεῖπε τὸν ὅλον μηχανισμόν, ἐπισφραγίζουσι τὸν Σπαρτιατικὸν τῆς δημοκρατίας τύπον.

ΣΠΟΓΓΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ.

Ἡ χρῆσις τοῦ σπόγγου ἀνάγεται εἰς τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους. Ἀνευρίσκομεν αὐτὴν ἐν ἐν τῇ Ὀδυσσεΐᾳ, « σπόγγοισι πολύττοισι τραπέζας νίζον. » Ὁ σπόγγος εἶναι θαλάσσιον φυτὸν προσκεκολλημένον ἐπὶ πετρῶν, ἐλαφρόν, πορῶδες καὶ ἔχον τὴν ιδιότητα τῆς ἀπορροφήσεως. Καθὼς ἔλεγεν ὁ Ἀριστοτέλης, « δοκεῖ δὲ καὶ σπόγγος ἔχειν τινὰ αἴσθησιν· σημεῖον δὲ ὅτι χαλεπώτερον ἀποσπᾶται ἂν μὴ γένηται λαθραίως ἢ κίνησις, ὡς φασι. » Ἐκ τοῦ σχηματισμοῦ ἰδίως καὶ τῆς λειτουργίας τῶν ριζῶν του τινὲς τῶν νεωτέρων κατατάσσουσι τὸν σπόγγον μετὰ τὰ ζωοφύτων.

Ἐν γένει ὅλη ἡ θάλασσα περιέχει σπόγγους, ἀλλ' ἡ

ανατολική λεκάνη τῆς Μεσογείου Θαλάσσης, ἀπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀρχιπελάγους μέχρι τῆς Συρίας καὶ τῆς Αἰγύπτου, περιλαμβάνει τὸ κύριον τῆς σπογγαλιείας, ἐνεργουμένης ἄλλοτε ἀποκλειστικῶς διὰ δύο μεθόδων, ἐξ ὧν ἡ μὲν συνίστατο εἰς τὴν ἐξαγωγήν τῶν σπόγγων ἐκ τοῦ πυθμένος δι' ἀρπάγης σιδηρᾶς ἐχούσης τρεῖς ὀδόντας, ἡ δὲ εἰς τὴν ἀπόκοψιν τοῦ σπόγγου διὰ μαχαίρας ἐν τῷ βάθει τῆς θαλάσσης ὑπὸ δυτῶν. Περιττὸν νὰ σημειωθῇ, ὅτι καλλίτερον εἶδος εἶναι τὸ τελευταῖον, εὐρισχόμενον πολλάκις εἰς βάθος 20 ὀργυιῶν.

Ἡ σπογγαλιεία ἦτο καὶ εἶναι εἰς χεῖρας ἰδίως τῶν Ἑλλήνων, κατὰ δεύτερον λόγον ἐρχομένων τῶν Συρίων. Οἱ Ἕλληνες δύναι εἶναι ἐπιτηδειότεροι καὶ τολμηρότεροι, μέχρι 35 πολλάκις ὀργυιῶν βυθιζόμενοι εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης πρὸς εὔρεσιν τῶν σπόγγων αὐτῆς. Οἱ κίνδυνοι τῆς βιομηχανίας ταύτης ὡς ἐκ τῶν θηρίων τῆς θαλάσσης καὶ τῆς ἐλλείψεως τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος εἰς τὴν ὑποβρύχιον ἐργασίαν ἦσαν μέγιστοι. Παραλυσίαι, κωφώσεις, θάνατοι ἦσαν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἡ τελικὴ τῶν ἀσχολουμένων εἰς τὴν σπογγαλιείαν ἀμοιβή. Ἐπὶ τέλους ὁμως ἐφευρεθιστῶν τῶν καταβυθιστικῶν μηχανῶν, ἡ βιομηχανία αὕτη κατέφυγεν εἰς τὴν χρῆσιν αὐτῶν καὶ ἤδη ἡ παρὰ ταῖς μηχαναῖς ταύταις λειτουργοῦσα πνευματικὴ ἀντλία, χορηγεῖ εἰς τὸν δύτην τὸν ἀναγκαῖον εἰς συντήρησιν τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρα δι' ἀδιακόπου ἀνανεώσεως εἰς βάθη ἐν οἷς ἄλλοτε ἐκινδύνευεν ἡ ζωὴ. Ἀλλ' ἡ ἀπληστία ὠθεῖ τοὺς δύτας εἰς μεγαλείτερα ἔτι βάθη μέχρις ἐνθα ἡ πνευματικὴ ἀντλία δὲν δύναται νὰ λειτουργήσῃ καὶ τότε οἱ πρότεροι ἐν τῷ ἀρχαιοτέρῳ συστήματι τῆς σπογγαλιείας κίνδυνοι τῆς ὑπάρξεως παρίστανται ἐκ νέου καὶ δὴ βαρύτεροι. Δέκα τοῦλάχιστον θύματα κατ' ἔτος μεταξὺ Αἰγίνης καὶ Ὑδρας προσφέρονται ἐντεῦθεν εἰς τὴν ὑπερακόνησιν τῆς σπογγαλιευτικῆς καταχρήσεως.

Τό γε νῦν ἔχον, ἡ Ὑδρα προέχει ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἐπι-

κρατεία κατὰ τὴν σπογγοβιομηχανίαν, κατόπιν δὲ ἔρχεται ἡ Αἶγινα. Κατὰ μέσον ὄρον εἰς 600,000 φράγκων ἀναβαίνουνσι τὰ ἐκ τῆς σπογγαλιείας κέρδη τῆς Αἰγίνης, εἰς τὸ τριπλάσιον δὲ τὰ τῆς Ὑδρας. Τὰ εἰς τὴν βιομηχανίαν ταύτην ἀσχολούμενα πλοῖα, περιέχοντα τὰς ἀπαιτούμενας καταβυθιστικὰς μηχανὰς, διασκορπιζονται εἰς τὰ παράλια τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀρχιπελάγους, τῆς Κρήτης, τῆς Ἀφρικῆς, τῆς Τριπόλεως καὶ τῆς Τύνιδος. Ἐξήκοντα τοιαῦτας μηχανὰς ἀριθμεῖ ἡ Αἶγινα ἀξίας τοῦλάχιστον 300,000 δρ. καὶ 120 πλοῖα ἀξίας πλέον τῶν 200,000 δρ. εἰς ἐργασίαν αὐτῶν προωρισμένα. Τὸ ἥμισυ τοῦτο ἑκατομμύριον παραγωγικοῦ κεφαλαίου ἐδημιουργήθη διὰ συνεταιρισμοῦ, εἰς τοὺς ὁποίους οἱ συνεργαζόμενοι δὲν κατέχουσι τὴν τελευταίαν θέσιν. Λογιζομένου δὲ καὶ τοῦ κυκλοφοροῦντος διὰ τὴν κίνησιν τοῦ μικροῦ τούτου σπογγαλιευτικοῦ στόλου κεφαλαίου, ἀναβιβαζομένου διὰ πᾶσαν μηχανὴν εἰς 4,000 τοῦλάχιστον δραχμῶν, τὸ ὅλον κατ' ἔτος δραχμαὶ 240,000, ἰδοὺ ὅτι μόνη ἡ μικρὰ νῆσος τῆς Αἰγίνης ἐν τῷ κλάδῳ τούτῳ τῆς βιομηχανίας ἔχει εἰς διηνεκῇ ἐνεργειαν περὶ τὰς 800,000 δραχμῶν. Τελευταῖον ὀργανίσθη ἐν Αἰγίνῃ καὶ ἐργοστάσιον ἐπεξεργάσεως τῶν σπόγγων, πρόκειται δὲ καὶ ἄλλα νὰ ἰδρυθῶσιν.

Ἡ τοιαύτη πρόοδος τῆς σπογγοβιομηχανίας ἐν τῇ κυρίως Ἑλλάδι δὲν πρέπει νὰ φέρῃ εἰς λήθην τοὺς ἀρχικοὺς ἔτι καὶ νῦν διαπρέποντας σπογγαλιεῖς Ἕλληνας τῆς Καλύμνου καὶ τῆς Σύμης. Εἰς αὐτοὺς ὀφείλεται ἡ ἐπίδοσις τῆς βιομηχανίας ταύτης καὶ ὁ ἐν τῇ εὐρωπαϊκῇ οἰκογενεῖᾳ Ἑλληνικὸς τύπος αὐτῆς. Ὅπου τῆς Εὐρώπης εἰσεχώρησε τὸ ἐμπόριον τῶν σπόγγων, ἐκεῖ καὶ Καλύμνιοι καὶ Συμαῖοι ἀπαντῶνται τῆς εἰσαγωγῆς ταύτης κατασκευασταί. Οὕτως ἐνήργουν ἀπ' ἀρχῆς οἱ Ἕλληνες τὰς ἐμπορικὰς καὶ βιομηχανικὰς ἐπιμιξίας αὐτῶν μετὰ τῶν πέριξ λαῶν.

Πρὶν τελειώσωμεν τὴν προκειμένην ἐκθεσιν, ὑψοῦμεν

τὴν φωνὴν 1) κατὰ τῆς προσήμεωθείσης κινδυνώδους καὶ ἐν τῇ νεωτέρᾳ σπογγαλιείᾳ τροπῆς, εἰς ἣν ἰατρικὴ τις μελέτη καὶ συστηματικώτερα τῆς θείας ταύτης ἐπιστήμης καὶ τῆς διοικήσεως ἐπικουρία καὶ πρόνοια ἠδύνατο πολὺ νὰ χρησιμεύσῃ καὶ 2) κατὰ τῆς τοκογλυφίας, ἥτις λυμαίνεται τοὺς ἐξοπλισμοὺς τῶν σπογγαλιευτικῶν πλοίων, πληρόνοντας τόκον 2 1/2 τοῖς ο/ο κατὰ μῆνα εἰς προμήθειαν τῶν ἀναγκαίων κεφαλαίων διὰ τὴν κίνησιν τῶν μηχανῶν, καὶ τῶν πλοίων καὶ τὰς λογικὰς ἀνάγκας τῶν πληρωμάτων. Τόσον βαρὺς τόκος δὲν δικαιολογεῖται ἐκ τῶν θαλασσίων δυστυχημάτων τὰ ὅποια εἶναι ἄγνωστα εἰς τὸν κλάδον τοῦτον τῆς ναυτικῆς. Μεταξὺ τόσων κεφαλαίων τὰ ὅποια εἶναι διαθέσιμα ἐν Ἀθήναις, πῶς δὲν στρέφουσι τὴν πρῶραν 200,000 δραχμαὶ καὶ πρὸς τὴν Αἴγιαν;

Α. ΠΕΠΠΑΣ.

ΛΙΜΗΝ ΤΩΝ ΠΑΤΡΩΝ.

(Συνέχεια καὶ τέλος).

Ἐν τῷ ἡγουμένῳ φυλλαδίῳ ἐξετέθησαν τὰ τῆς συμβάσεως εἰς κατασκευὴν τοῦ σπουδαιστάτου τούτου λιμένος, τὰ διάφορα ἔργα αὐτῆς, ὁ τρόπος τῆς ἐκτελέσεώς της, καθὼς καὶ ἐν γένει τὰ κατὰ τὸ ὕλικόν. Ἡδὴ ὑπολείπεται ἡ ἐκθεσις τῶν ἀφορώντων τὴν πληρωμὴν τῶν ἔργων, ἡ προθεσμία τῆς ἐκτελέσεως καὶ τὸ περὶ τῶν ἐγγυήσεων.

Ε'. — Τὸ ὀλικὸν τίμημα τῆς κατασκευῆς τοῦ λιμένος συγκείμενον ἐκ φράγκων 4,923,000 διανέμεται μεταξὺ τῶν διαφόρων ἔργων ἀναφορικῶς πρὸς τὰς μηνιαίας πληρωμὰς ἐπὶ τῇ ἀναλογίᾳ τοῦ ἀρχικοῦ τιμήματος φρ. 6,150,000 (ὅπερ ὡς ἐρρέθη ἐμετριάσθη εἰς 4,923,000)

πρὸς πετρώματα φρ. 5,300,000, ἀνασκαφὴν φρ. 650,000 καὶ λιθοδρομὰς φρ. 200,000. Ἐν ἀρχῇ ἐκάστου μηνὸς θέλει συντάττεσθαι ὑπὸ τοῦ μηχανικοῦ τῆς Ἐπιτροπῆς κατάστασις πάντων τῶν ἐν τῷ προηγουμένῳ μηνὶ τετελεσμένων ἔργων ὑπολογιζομένων πρὸς τὰς ἀκολουθούσας τιμὰς μετὰ τὴν προηγουμένην ἐλάττωσιν τούτων ἀναλόγως τοῦ ἀνω ἐκτεθέντος περιορισμοῦ τοῦ ἀρχικοῦ τιμήματος τῶν φρ. 6,150,000 εἰς φρ. 4,923,000: α) Κάτω τμήμα κυματοθραύστου συνιστάμενον ἀπὸ συντρίμματα καὶ χάλικας φρ. 2,500 κατὰ τρέχον μέτρον τετελεσμένον. β) Ἄνω μέρος τοῦ κυματοθραύστου συνιστάμενον ἐξ ὀγκολίθων πασῶν τῶν κατηγοριῶν φρ. (3,750) κατὰ τρέχον μέτρον τετελεσμένον. γ) Μῶλος φρ. (1,500) τὸ τρέχον τρον. δ) Ἀνασκαφὴ φρ. 2,50 κατὰ κυβικὸν μέτρον. ε) Λιθοδομή φρ. 22 κατὰ κυβικὸν μέτρον. Τὸ ἀνώτερον ἐπίπεδον τοῦ τετελεσμένου κάτω τμήματος θὰ εὑρίσκεται εἰς βάθος μέτρων 5,75 κάτω τῶν ταπεινοτέρων ὑδάτων καὶ θὰ ἔχῃ πλάτος εἰς ἐπίστεψιν 22,50.

Αἱ κατάστασις αὗται θέλουσι παραχρῆμα κοινοποιεῖσθαι τῇ Ἐπιτροπῇ τοῦ λιμένος, ἥτις θέλει ἀμέσως ἐπαληθεύει καὶ ἐπιθεωρεῖ ταύτας ὅπως ἡ ἀξία αὐτῶν δύναται νὰ πληρωθῇ τῷ ἐργολάβῳ ἀπὸ τῆς 1 μέχρι τῆς 15 ἐκάστου μηνὸς τὸ βραδύτερον. Εἰς τὸ τέλος ἐκάστου μηνὸς ἐπαναλαμβάνονται αἱ καταμετρήσεις τῶν προηγουμένως ἐκτελεσθεισῶν ἐργασιῶν καὶ ἂν ἐν τῷ μεταξὺ ἔχῃ ἐν τοῖς ἐκτελεσθεῖσι προηγουμένοις ἔργοις συμβῇ βλάβη, ὁ ἐργολάβος ὑποχρεοῦται νὰ τὴν ἐπισκευάσῃ ἄλλως, ἐκ τῆς ἐπομένης μηνιαίας καταστάσεως θέλει τῷ γίνεαι ἀνάλογος κρᾶτησις μέχρι τῆς τελέσεως τῆς ἐπισκευῆς, ἣν ὑποχρεοῦται πάντοτε νὰ ἐκτελέσῃ. — Ἐν περιπτώσει βραδύτητος κατὰ τὴν πληρωμὴν ὑπερβαινούσης τὴν ὡς ἀνω ὀρισθεῖσαν δεκαπενθημερίαν, ὁ ἐργολάβος θέλει δικαιωθῆναι νὰ λαμβάνῃ τοὺς τόκους τῶν καθυστερουμένων ποσῶν πρὸς 12 τοῖς ο, ο κατ' ἔτος, καὶ εἰς ἀποζημίωσιν 200

φράγκων διὰ πᾶσαν ἡμέραν βραδύτητος· οἱ τόκοι οὗτοι καὶ ἀποζημιώσεις βραδύτητος θέλουσιν ἐμφαίνεσθαι ἐν ἰδιαιτέρῳ ἄρθρῳ ἐπὶ τῶν προσωρινῶν καταστάσεων. Κατὰ τὸ ἐδάφιον 2 τοῦ ἄρθρου 51 τῆς συμβάσεως, αἱ μηνιαῖαι πιστοποιήσεις καὶ πληρωμαὶ παύουσιν ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν ἤθελον ἀφεθῆ διαλείμματα ἢ κεγὰ ἢ ἤθελον λάβει χώραν τοιαῦτα ἐκ θεομηγιῶν οἰασδῆποτε φύσεως προερχόμενα καὶ δὲν ἐπιδιορθωθῶσιν.

Αἱ πληρωμαὶ θὰ γίνονται 35 τοῖς 0/0, εἰς τριῶν ἡμερῶν ὄψεως συναλλαγματικᾶς ἐπὶ πρώτης τάξεως τραπεζικῶν οἰκῶν, πληρωτέας ἐν Παρισίοις ἢ Μασσαλία, καὶ 65 τοῖς 0/0, εἰς γραμμάτια τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος. Ἡ Ἐπιτροπὴ δύναται ν' ἀντικαταστήσῃ τὰς ὡς ἄνω συναλλαγματικᾶς διὰ τῆς πραγματικῆς αὐτῶν ἀξίας εἰς τιμὴν ὀρισθησομένην παρὰ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ ὑποκακαστήματος τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος ἐν Πάτραις, ὅπως ὁ ἐργολάβος δύναται ν' ἀπολαύσῃ τὴν διαφοράν ἢ ἐφοδιασθῆ μὲ συναλλαγματικᾶς ἀνευ ζημίας οὐδεμιᾶς.

ΣΤ'. — Ἡ προθεσμία τῆς ἐκτελέσεως καὶ ἡ ἐγγυήσις ὠρίσθησαν ἐν τῇ συμβάσει ὡς ἑξῆς :

Ἄρθ. 29. Ὁ ἐργολάβος ὑποχρεοῦται ν' ἀρχίσῃ τὰ προκαταρκτικὰ ἔργα ἐγκαταστάσεως ἐντὸς ἑξ μηνῶν ἀπὸ τῆς ἐπικυρώσεως τῆς συμβάσεως του παρὰ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, ἐπὶ ἐκπτώσει, ἐν ἐναντία περιπτώσει, τῆς προκαταρκτικῆς ἐγγυήσεως τῶν 200,000 φράγκων. Θέλει λάβει τὰ ἀναγκαῖα μέτρα ὅπως τελειώσῃ τὰ πετρώματα καὶ τὴν ἀνασκαφὴν ἐντὸς πέντε ἐτῶν καὶ τὴν λιθοδομήν ἐντὸς προθεσμίας ἑξ ἐτῶν. Τὸ εἰς τὴν διάρκειαν ἐκάστου ἄθροισμα τῶν μηνιαίων πληρωμῶν δὲν δύναται νὰ ἦ ὑπερτέρον τοῦ ποσοῦ, τὸ ὁποῖον ἤθελε δικαιούται ὁ ἐργολάβος νὰ λάβῃ, ἐὰν ἡ ἐκτελεσθεῖσα ἐργασία ἤθελεν εἶσθαι ἀξίας ἐνὸς ἑκατομμυρίου· ἐπομένως ἐὰν ἡ ἀξία τῆς ἐργασίας ἐντὸς ἐνὸς ἐτους εἶναι ὑπερτέρα τοῦ ἐνὸς ἑκατομμυ-

ρίου, τὸ περιπλέον δικαιούμενον ποσὸν νὰ λάβῃ ὁ ἐργολάβος φέρεται εἰς πίστωσιν μηδένα τόκον ἀποφέρον· ἔχει ὅμως τὸ δικαίωμα ὁ ἐργολάβος εἰς περίπτωσιν, καθ' ἣν ἤθελε περαιώσῃ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἔργων εἰς τὸ τέλος τοῦ πέμπτου ἐτους νὰ ἀπαιτήσῃ τὴν ὀλοσχερῆ ἀποπληρωμὴν τοῦ τιμήματος τῆς ἐργολαβίας κατὰ τὰ συμφωνημένα. Ἡ ἀρχὴ τῆς πενταετοῦς καὶ τῆς ἑξαετοῦς προθεσμίας διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἔργων, ὡς καὶ ἐκείνης τῆς ἐνιαυσίας πληρωμῆς, περὶ ἧς ἄνωτέρω γίνεται λόγος, ἀρχεται ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς ἐνάρξεως τῆς κατασκευῆς τῶν ἔργων· τὸ δάνειον ὀφείλει νὰ τελεσθῆ τρεῖς μῆνας τοῦλάχιστον, πρὶν ἢ τὰ ὑπάρχοντα ποσὰ καὶ ὅσα ἡ Ἐπιτροπὴ ἤθελε συνάξῃ κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἔργων δαπανηθῶσιν.

Ἄρθ. 30. Ἄμα ἀποπερατωθῶσιν ἅπαντα τὰ ἔργα, ὁ τελειωτικὸς ὑπολογισμὸς, περιλαμβάνων τὴν ὀλικὴν ἀξίαν τῆς ἀποκοπῆς, θέλει συνταχθῆ καὶ πληρωθῆ τὸ ποσὸν τῆς καταστάσεως, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ μὲ τὰς αὐτὰς προθεσμίας, ὡς αἱ μηνιαῖαι καταστάσεις, καὶ ἡ ἐπιτροπὴ τοῦ λιμένος μετὰ τοῦ Μηχανικοῦ αὐτῆς θέλει ἀμέσως, τῇ αἰτήσει τοῦ ἐργολάβου, ἐκτελέσει τὴν παραλαβὴν τῶν ἔργων. Ἡ παραλαβὴ αὕτη ὀφείλει νὰ ἀποπερατωθῆ τὸ βραδύτερον ἐντὸς ἑξ μηνῶν ἀπὸ τῆς πρὸς παραλαβὴν αἰτήσεως· παρελθούσης τῆς προθεσμίας ταύτης, ἐὰν ἡ Ἐπιτροπὴ δὲν δυνήθῃ ἐναργῶς ν' ἀποδείξῃ ὅτι τὰ ἔργα δὲν ἐξετελέσθησαν κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ συμβολαίου, τὰ ἔργα δικαιοματικῶς θέλουν θεωρεῖσθαι ὡς ὀριστικῶς παραληφθέντα.

Ἄρθ. 31. Ἡ προθεσμία ἐγγυήσεως ἔσεται δύο ἐτῶν ἀφ' ἧς ἡμέρας ὁ ἐργολάβος ἤθελε παρουσιάσῃ τὴν πρὸς παραλαβὴν τῶν ἔργων αἰτησίαν του καὶ δὲν ἀποδειχθῆ ὅτι τὰ ἔργα τὴν ἡμέραν ἐκείνην δὲν ἦσαν τετελεσμένα κατὰ τὰς παρούσας συμφωνίας· ἄλλως, ἡ διετῆς προθεσμία ἀρχεται ἀφ' ὅτου βεβαιωθῆ ἡ περαίωσις τῶν ἔργων. Ἡ

Ἐπιτροπὴ ὀφείλει ἄνευ βραδύτητος νὰ τῷ δώσῃ ἀπόδειξιν παραλαβῆς τῆς αἰτήσεως ταύτης, ὅπως οὕτως ὀρισθῆ ἀκριβῶς ἡ ἡμέρα, ἀφ' ἧς ἄρχεται ἡ προθεσμία τῆς ἐγγυήσεως.

Ζ'. — Τὰ περὶ τῆς ἐγγυήσεως συμπεφωνημένα ἐν τῇ συμβάσει καὶ ἐν γένει αἱ λοιπαὶ αὐτῆς διατάξεις συνοψίζονται ὡς ἑξῆς :

Ἄπαντα τὰ διὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ λιμένος ὑλικά, μηχανήματα καὶ ἐργαλεῖα θέλουν εἰσερχεσθαι καὶ ἐξέρχεσθαι ἀτελῆ. Τὰ λατομεῖα καὶ γήπεδα τὰ ἀνήκοντα εἰς τὸν δῆμον θέλουν χορηγεῖσθαι αὐτῷ δωρεάν πρὸς ἐκμετάλλευσιν μέχρι περαιώσεως τοῦ λιμένος ὅτε μένουσι τὰ οἰκήματα ὑπὲρ τοῦ λιμένος. — Ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς ἐπικυρώσεως τῆς συμβάσεως ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ὁ ἐργολάβος θέλει καταθέσει παρὰ τῇ Ἐθνικῇ, τῇ Ἴονικῇ Τραπεζῇ ὡς ἐγγύησιν 200,000 φρ. ἢ δώσῃ ἀντ' αὐτῆς ἐγγυητὴν ἴσου ποσοῦ τραπεζικόν τινα οἶκον ἀρκετὸν τῇ ἐπιτροπῇ τοῦ λιμένος. — Ἐπὶ πασῶν τῶν εἰρημένων μηνιαίων καταστάσεων θέλει κρατεῖσθαι 10 τοῖς ο/ο εἰς συμπλήρωσιν 415,000 φρ. εἰς τὰς ὁποίας προστίθενται καὶ αἱ ἄνω ὀρισθεῖσαι 200,000 φρ. ἵνα οὕτως ἀποτελεσθῇ παγία ἐγγύησις 615,000 φρ. ἐκ μέρους τοῦ ἐργολάβου κατατιθεμένη ἐπὶ τόκῳ 4 τοῖς ο/ο ὑπὲρ αὐτοῦ παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπεζῇ. Δύο ἔτη μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς κατασκευῆς τοῦ λιμένος δύναται ὁ ἐργολάβος νὰ λάβῃ τὴν ἐγγύησιν του ταύτην. — Ἡ ἐπιτροπὴ τοῦ λιμένος δύναται νὰ χορηγήσῃ τῷ ἐργολάβῳ προκαταβολὰς ἴσας τῇ ἀξίᾳ τῶν 3/4 τοῦ ὑλικοῦ του, μέχρι ποσοῦ 500,000 φρ. ἐπὶ ἐνεχυριάσει τούτου. — Αἱ προκαταβολαὶ αὗται ἀναβαίνουν διὰ κρατήσεως ἐτέρων 10 τοῖς ο/ο, λογιζομένων καὶ τούτων ὅπως καὶ τῶν προκαταβολῶν ἐπὶ ἀμοιβαίῳ τόκῳ 4 τοῖς ο/ο.

Κατὰ τὰ ἀρθρα 40 καὶ 41 τῆς συμβάσεως « ἡ Ἐπιτροπὴ τοῦ λιμένος ἀναλαμβάνει νὰ ἀπολαύσῃ παρὰ τῆς Κυβερ-

νήσεως καὶ τῆς Βουλῆς εἰς τὴν προσεχῆ αὐτῆς σύνοδον Νόμον, ὀρίζοντα ὅτι ὅλα τὰ ὑπάρχοντα νῦν καὶ παρὰ τῆς Ἐπιτροπῆς εἰσπραττόμενα πρὸς κατασκευὴν τοῦ λιμένος Πατρῶν λιμενικὰ δικαιώματα θέλουν διατηρηθῆ καὶ οὐδέποτε μειωθῆ καὶ ἀποκλειστικῶς χρησιμοποιηθῆ εἰς τὴν ὀλοσχερῇ πληρωμὴν τῶν ἔργων τοῦ λιμένος Πατρῶν, ἢ τὴν ἐξασφάλισιν τοῦ δανείου, ὅπερ κατόπιν θέλει συνομολογηθῆ ὅπως ἐξασφάλισῃ τὴν πληρωμὴν αὐτῶν, χωρὶς τὰ εἰσοδήματα αὐτὰ νὰ ὑπόκεινται εἰς κανένα δασμὸν ἢ φόρον, οὔτε νὰ δύνανται νὰ κατασχεθοῦν διὰ κανέν ἄλλο χρέος ἢ ὑποχρέωσιν τοῦ ταμείου τῆς λιμενικῆς Ἐπιτροπῆς. ὁ Νόμος οὗτος θέλει πρὸς τούτοις ὀρίσει ὅτι ἅπαντα αὐτὰ τὰ εἰσοδήματα ἀνεξαιρέτως ὀφείλουν νὰ κατατίθενται κατὰ μῆνα τὸ πολὺ παρὰ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ τελωνείου Πατρῶν παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπεζῇ τῆς Ἑλλάδος. Ἡ Ἐπιτροπὴ δὲν θὰ δύναται νὰ διαθέσῃ ἐξ αὐτῶν εἰμὴ τὰ ἀπολύτως ἀναγκαῖα ποσὰ πρὸς ἐπιτήρησιν τῶν ἔργων καὶ συντήρησιν τοῦ λιμένος, ἅτινα ἐν συνόλῳ δὲν δύνανται ἐν οὐδεμίᾳ περιπτώσει νὰ ὑπερβοῦν τὸ ποσοῦν φράγκων 25,000 κατ' ἔτος. Ὁ αὐτὸς Νόμος θέλει ἐπίσης ἐξουσιοδοτήσῃ τὴν λιμενικὴν Ἐπιτροπὴν καὶ, ἐν ἐλλείψει ταύτης, τὸν ἐργολάβον, ὅπως ἐν καιρῷ τῷ δέοντι καὶ κατὰ τοὺς ὅρους καὶ συμφωνίας τοὺς ὀριζομένους ἐν τῷ παρόντι συμβολαίῳ συνάψῃ δάνειον προωρισμένον εἰς τὴν ὀλοσχερῇ ἀποπληρωμὴν τῶν ἐκτελεσθησομένων ἔργων, διατάσσων ὁ Νόμος ὅπως τὰ ἤδη κατατεθειμένα παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπεζῇ ποσὰ καὶ εἰσοδήματα, καθὼς καὶ τὰ ἐν τῷ μέλλοντι κατατεθησόμενα θέλουν χρησιμεύσει εἰς τὴν πληρωμὴν τοῦ τόκου καὶ χρεωλυσίου τοῦ δανείου τούτου. — Ἡ Ἐπιτροπὴ τοῦ λιμένος ὀφείλει τρεῖς μῆνας πρὶν ἢ τὰ ἤδη κατατεθειμένα ποσὰ καθὼς καὶ τὰ εἰσπραχθησόμενα κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη ἐξαντληθῶσι, νὰ συνάψῃ τὸ ἐν λόγῳ δάνειον. ἔὰν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τὸ δάνειον δὲν συνετελέσθῃ, ὁ ἐργολάβος ἀναλαμβάνει καὶ ὑποχρεοῦ-

ται να συνάψη τοῦτο ἀντὶ τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ διὰ λογαριασμὸν ἐκείνης εἰς τοὺς συμφερωτέρους ὅρους ὅπου δυνηθῆ ν' ἀπολαύσῃ, καθόσον ὅμως τὰ εἰσοδήματα τοῦ Λιμενικοῦ Ταμείου ἤθελον ἐξαρκεῖ εἰς τὴν πληρωμὴν τοῦ τόκου καὶ χρεωλυσίου τοῦ δανείου· ἡ ἐκδοσις τοῦ δανείου τούτου δὲν θέλει γίνῃ παρὰ ἀναλόγως τῶν ἐκάστοτε πληρωμῶν· ὁ τόκος τοῦ δανείου δὲν δύναται νὰ εἶναι ἀνώτερος τοῦ 8 ἐπὶ τοῖς 0/0 κατ' ἔτος, καὶ ὅσα ποσὰ ἐκ τῶν εἰσοδημάτων τοῦ Λιμενικοῦ Ταμείου ἤθελον μετὰ τὴν πληρωμὴν τοῦ τόκου καὶ τῶν ἀπαραιτήτως ἀναγκαίων ποσῶν διὰ τὴν συντήρησιν τοῦ λιμένος τῶν ὀρισθέντων ἐν ἄρθρῳ 40 μένου διαθέσιμα, θὰ ἀφιερῶνται εἰς τὴν ἀπόσβεσιν τοῦ ἐν λόγῳ δανείου, ὅπερ δεόν ν' ἀποσβεσθῆ τὸ πολὺ ἐντὸς 30 ἐτῶν.»

Κατὰ τὸ ἄρθρον 43 τῆς συμβάσεως « ἐὰν κατὰ τὴν ἀνασκαφὴν τῆς λεκάνης ἀπαντηθοῦν συνεχεῖς βράχοι ἢ (luf) τόφος, ἢ συμπαγῆς πηλώδης γῆ (glaise combacte) καὶ καταμετρηθεῖσα ἡ ποσότης αὐτῶν εὔρεθῆ ἀνωτέρα τῶν 1,500 κυβικῶν μέτρων, ἡ Ἐπιτροπὴ θέλει πληρώσει εἰς τὸν ἐργολάβον ἐπὶ πλεόν τῆς τιμῆς τῆς ἀποκοπῆς φρ. 100,000, ὁ δὲ ἐργολάβος ὑποχρεοῦται νὰ ἐκτελέσῃ πᾶσαν τὴν ἀνασκαφὴν ὅσηδῆποτε καὶ ἂν ἡ εὔρεθεισα ποσότης τῶν ὡς ἀνω ἐξηρημένων· ἐὰν δὲ ἡ ποσότης αὕτη δὲν ὑπερβαίῃ τὰ 1,500 κυβικὰ μέτρα, τότε θέλει γίνῃ ἰδιαιτέρα συμφωνία μετὰ τοῦ ἐργολάβου περὶ τῆς ἐξορύξεως τῆς εὔρεθείσης ποσότητος κατὰ κυβικὸν μέτρον ἐπὶ πλεόν τῆς ἀποκοπῆς.

Ὅσον ἀφορᾷ τὰς κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν ἢ μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ ἔργου διαφωνίας, ὀρίζεται ὑπὸ τῆς συμβάσεως, ὅτι « ἡ Ἐπιτροπὴ τοῦ λιμένος καὶ ὁ ἐργολάβος θέλουσιν ἕκαστος διορίσει ἓνα πραγματογνώμονα ἵνα κανονίσωσιν ἀπάσας τὰς ἐκκρεμεῖς διαφοράς· ἐὰν οἱ πραγματογνώμονες οὗτοι δὲν κατορθώσωσι νὰ συνεννοηθῶσι, θέλουσι διορίσει ἢ τε Ἐπιτροπὴ καὶ ὁ ἐργολάβος ἀπὸ κοι-

νοῦ καὶ τρίτον πραγματογνώμονα, ὅστις θέλει ἀνεκκλήτως ἀποφασίσει.— Ἐὰν τὰ διαφερόμενα μέρη δὲν συμφωνήσωσι περὶ τῆς ἐκλογῆς τοῦ τρίτου πραγματογνώμονος, οὗτος θέλει διορισθῆ παρὰ τοῦ Προέδρου τῶν Πρωτοδικῶν Πατρῶν καὶ θέλει ἀποφασίσει ἀνεκκλήτως, χωρὶς νὰ δύναται νὰ γίνῃ ἔφεσις τῆς ἀποφάσεως τούτου ἐνώπιον οὐδεμιᾶς ἄλλης διαδικασίας.— Ὁ ἐργολάβος καὶ ὁ ἀντιπρόσωπος αὐτοῦ ὀρίζουν κατοικίαν ἐν Πάτραις· ἐν περιπτώσει ἀπουσίας αὐτῶν, πᾶσα κοινοποίησις ἔσεται νόμιμος γεγομένη ἐνώπιον τοῦ Εἰσαγγελέως τῶν Πρωτοδικῶν ἐν Πάτραις, θεωρουμένου νομίμου ἀντιπροσώπου του.

Οὕτως ἔχουσι τὰ κατὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ λιμένος Πατρῶν συνομολογηθέντα. Πρόκειται περὶ ἐπιχειρήσεως, ἣτις ἀνήκει ἐκ μακρᾶς προνοίας καὶ συνεχοῦς ἐργασίας εἰς τὴν κοινότητα τῶν Πατρῶν καὶ δύναται νὰ καταταχθῆ ἐν τοῖς πρώτοις τῶν νεωτέρων παραγωγικῶν ὑπὸ καθολικὴν τοῦ ἔθνους ἐννοίαν ἔργων. Αἱ Πάτραι εἶναι ἡ βᾶσις οἰκονομικοῦ συμπλέγματος διὰ τῆς ὁποίας εἰσάγονται ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα 50 ἑκατομμύρια δραχμῶν ἀντάλλαγμα τοῦ Ἑλληνικωτάτου τῶν προϊόντων, τῆς σταφίδος ἧτοι τῆς Κορινθιακῆς. Καὶ ἄλλαι ἐμπορικαὶ παροῦσαι καὶ μέλλουσαι ἐπόψεις καθιστῶσι τὰς Πάτρας σημαντικώτατον κέντρον οἰκονομικῆς τοῦ ἔθνους προαγωγῆς. Τιμὴ λοιπὸν ὀφείλεται εἰς τὴν μεγαλουργὸν κοινότητα αὐτῆς διὰ τὸν λιμένα, δι' οὗ προικίζει τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον τῆς Ἑλλάδος.

ΕΡΓΑΤΙΚΟΝ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ.

Πρόκειται περί συνελεύσεως εργατῶν, αποτελουμένης ἐξ 90 μελῶν, αντιπροσωπευόντων 32 βιομηχανικὰς ομάδας, ἐξ ὧν 31 τῶν Παρισίων καὶ 1 τῶν ἐπαρχιῶν (Havre). Ἡ ἰδέα τοῦ Ἐργατικοῦ Συνεδρίου χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ 1876, ὅτε συνήλθε τοῦτο κατὰ πρῶτον ἐν Παρισίοις, κατόπιν ἐπηκολούθησε τὸ ἐν Λυόν, μετὰ τοῦτο δὲ τὸ ἐν Μασσαλία· ὥστε τέταρτον εἶναι τὸ πρὸ ὀλίγου συμπληρῶσαν τὰς ἐργασίας τοῦ Ἐργατικῶν ἐν Παρισίοις ἐκ νέου συγκροτηθὲν Συνέδριον.

Ἀνεξαρτήτως πάσης ἰδιαιτέρας εἰς τὰ καθ' ἕκαστα ἐρεῦνης, τὸ πρόγραμμα, ὅπερ ἐδημοσίευσε τὸ Ἐργατικὸν τοῦτο Συνέδριον, ὡς πόρισμα τῶν σκέψεων καὶ ἐπιθυμιῶν τῶν αποτελουσῶν αὐτὸ ἐργατικῶν ὁμάδων, διαιρεῖται εἰς δύο μέρη, ἐξ ὧν τὸ μὲν πολιτικὸν τὸ δὲ οἰκονομικόν, προτασσομένης δικαιολογητικῆς εἰσαγωγῆς, τῆς ὁποίας τὸ περιεχόμενον καθὼς καὶ τὰ τῶν ἐκτεθέντων δύο μερῶν (πολιτικοῦ καὶ οἰκονομικοῦ) ἔχουσιν ὡς ἔπεται :

Εἰσαγωγή. — Τὸ Ἐργατικὸν Συνέδριον θεωροῦν, ὅτι ἡ χειραφέτησις τῆς παραγωγικῆς τάξεως ἀφορᾷ ὅλα τὰ ἀνθρώπινα ὄντα ἀνευ διακρίσεως γένους καὶ φυλῆς, ὅτι οἱ παραγωγοὶ δὲν δύνανται νὰ ᾧσιν ἐλεύθεροι εἰμὴ καθ' ὅσον ἔσονται κάτοχοι τῶν μέσων τῆς παραγωγῆς καὶ ὅτι κατὰ δύο τρόπους δύνανται τὰ μέσα τῆς παραγωγῆς νὰ ἀνήκωσιν εἰς αὐτοὺς 1) τὸν ἀτομικόν, ὅστις οὐδέποτε ὑπῆρξεν ἐν τοῖς πράγμασι γενικῶς πρὸς ὅλους τοὺς παραγωγούς, ἐξαφανίζεται δὲ ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ὑπὲρ τῆς βιομηχανικῆς προόδου, 2) τὸν ἀθροιστικόν, τοῦ ὁποίου τὰ ὑλικά καὶ διανοητικὰ στοιχεῖα καταρτίζονται διὰ τῆς ἀναπτύξεως τῆς κεφαλαιούχου κοινωνίας, — Θεωροῦν, ὅτι

ἡ ἰδιοποίησις αὕτη ἡ ἀθροιστικὴ δὲν δύναται νὰ προκύψῃ εἰμὴ ἐκ τῆς ἐπαναστατικῆς ἐνεργείας τῆς παραγωγικῆς τάξεως (τῆς τάξεως τῶν πενήτων) ὀργανισμένης εἰς διακεκριμένον πολιτικὸν κόμμα, ὅτι τοιοῦτος ὀργανισμὸς πρέπει νὰ ἐπιδιωχθῇ δι' ὅλων τῶν μέσων τὰ ὁποῖα διαθέτει ἡ τάξις τῶν πενήτων, περιλαμβανομένου καὶ τοῦ τῆς καθολικῆς ψηφοφορίας μέσου, τὸ ὁποῖον ἀπὸ ὄργανου ἀπάτης, ὡς ἦτο μέχρι νῦν, δεόν νὰ μεταβληθῇ εἰς ὄργανον χειραφετήσεως, — οἱ Γάλλοι κοινωνισταὶ ἐργάται θέτοντες εἰς σκοπὸν τῶν προσπαθειῶν των ἐν τῇ οἰκονομικῇ σφαίρᾳ τὴν ἐπιστροφὴν εἰς τὴν ἀθροιστικότητά ὅλων τῶν μέσων τῆς παραγωγῆς, ἀπεφάσισαν — ὡς μέσον ὀργανισμοῦ καὶ πάλης, τὴν εἰσοδὸν ἐν ταῖς ἐκλογαῖς μετὰ τοῦ ἐπομένου κατ' ἐλάχιστον ὅρον προγράμματος :

Πρόγραμμα πολιτικόν. — 1) Κατάργησις ὅλων τῶν νόμων ἐπὶ τοῦ τύπου, ἐπὶ τῶν συναθροίσεων καὶ τῶν συνεταιρισμῶν, πρὸ πάντων δὲ τοῦ νόμου ἐπὶ τῆς Διεθνούς Ἐταιρίας τῶν Ἐργατῶν. κατάργησις τοῦ ἐργατικοῦ βιβλιαρίου τῆς χαρτοσημάνσεως ταύτης τοῦ ἐργατικοῦ λαοῦ, ὡς καὶ ὅλων τῶν ἄρθρων τοῦ κώδικος τῶν θεμελιούντων τὴν ὑποτέλειαν τοῦ ἐργάτου ἀπέναντι τῶν ἐργοδοτῶν. 2) Κατάργησις τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ ἐπιστροφὴ εἰς τὸ ἔθνος τῶν κτημάτων κινητῶν καὶ ἀκινήτων, τῶν ἀνηκόντων εἰς τὰ θρησκευτικὰ σωματεῖα, περιλαμβανομένων ὅλων τῶν βιομηχανικῶν προσαρτημάτων τῶν σωματείων τούτων. 3) γενικὸς ἐξοπλισμὸς τοῦ λαοῦ. 4) ὁ δῆμος κύριος τῆς διοικήσεως καὶ τῆς ἀστυνομίας τοῦ τόπου.

Πρόγραμμα οἰκονομικόν. — 1) Ἀνάπαυσις τῆς δευτέρας ἡμέρας τῆς ἐβδομάδος, ἴτοι νομικὴ ἀπαγόρευσις πρὸς τοὺς ἐργοστασιάρχας νὰ ἀνοίγωσι τὰ καταστήματα των κατὰ τὴν δευτέραν, νομικὸς περιορισμὸς τῆς ἐργατικῆς ἡμέρας εἰς ὀκτῶ ὥρας διὰ τοὺς ἐνηλίκους καὶ

εις ἕξ ὥρας διὰ τοὺς ἔχοντας ἡλικίαν ἀπὸ 14 μέχρι 18 ἐτῶν, ἀπαγόρευσις δὲ νομικῆ τῆς ἐν τοῖς ἰδιωτικοῖς βιομηχανικοῖς καταστήμασιν ἐργασίας εἰς τοὺς παῖδας τοὺς ἔχοντας ἡλικίαν μικροτέραν τῶν 14 ἐτῶν. 2) νομικὸς κατ' ἐλάχιστον ὅρον προσδιορισμὸς τῶν ἡμερομισθίων, καθ' ἕκαστον ἔτος ἐνεργούμενος, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐπιτοπίων τροφίμων. 3) ἰσότης τῶν ἡμερομισθίων διὰ τοὺς ἐργάτας ἀμφοτέρων τῶν γενῶν. 4) ἐπιστημονικὴ καὶ τεχνικὴ ἐκπαίδευσις ὅλων τῶν παιδῶν, τιθεμένων ὅσον ἀφορᾷ τὴν διατήρησιν αὐτῶν εἰς βάρος τῆς κοινωνίας, ἀντιπροσωπευομένης ὑπὸ τοῦ κράτους καὶ ὑπὸ τῶν δήμων. 5) κατάργησις πάσης ἀναμίξεως τῶν ἐργοστασιαρχῶν εἰς τὴν διοίκησιν τῶν ἐργατικῶν ταμείων ἀμοιβαίας βοήθειας, προνοίας, κλπ. ἀποδιδομένων εἰς τὴν ἀποκλειστικὴν διαχείρισιν τῶν ἐργατῶν. 6) εὐθύνη τῶν ἐργοστασιαρχῶν ἐν περιπτώσει βλαβερῶν ἐν τοῖς ἐργοστασίοις συμβεβηκότων, ἐξησφαλισμένη δὲ ἐγγυήσεως διδομένης ὑπὸ τοῦ ἐργοστασιάρχου καὶ ἀναλόγου πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐργατῶν τοὺς ὁποίους οὗτοι μεταχειρίζονται καὶ πρὸς τοὺς κινδύνους τοὺς ὁποίους παρουσιάζει ἡ βιομηχανία. 7) μεσολάβησις τῶν ἐργατῶν εἰς τοὺς εἰδικούς κανονισμούς τῶν διαφορῶν ἐργοστασίων, κατάργησις τοῦ ἀρπαγέντος ὑπὸ τῶν ἐργοστασιαρχῶν δικαιώματος νὰ ἐπιβάλλωσιν οἰανδήποτε ποινὴν ἐπὶ τῶν ἐργατῶν αὐτῶν ὑπὸ τὸν τύπον προστίμου ἢ κρατήσεως ἐκ τῶν ἡμερομισθίων τῶν. 8) ἀναθεώρησις ὅλων τῶν συμβάσεων, δι' ὧν ἀπηλλοτριώθη ἡ δημοσία κτήσις (τράπεζαι, σιδηρόδρομοι, μεταλλεῖα, κλπ.) καὶ καλλιέργεια ὅλων τῶν ἐργοστασίων τοῦ κράτους ὑπὸ τῶν ἐν αὐτοῖς ἐργαζομένων ἐργατῶν. 9) κατάργησις ὅλων τῶν ἐμμέσων φόρων καὶ μετασχηματισμὸς ὅλων τῶν ἀμέσων φόρων εἰς ἕνα φόρον προοδευτικὸν ἐπὶ τῶν ἀνω τῶν 3,000 φράγκων εἰσοδημάτων καὶ τῶν ἀνω τῶν 20,000 φράγκων κληρονομιῶν.

Αἱ γενικαὶ τοῦ προγράμματος τούτου τάσεις μαρτυροῦσιν ὅτι ὁ κοινωνικὸς ὀργανισμὸς, ὅστις ἐγέννησε τὴν Παρισινὴν Κοινότητα, δὲν ἐξηλείφθη ἐτι καὶ ὅτι αἱ ὑγιεῖς τῆς Πολιτικῆς Οἰκονομίας ἀρχαὶ ἔχουσιν ἀνάγκην μείζονος καὶ συστηματικωτέρας διαδόσεως καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς μᾶλλον πεπολιτισμέναις τῆς οἰκουμένης χώραις.

Λ.

ΠΡΟΪΠΟΛΟΓΙΣΜΟΙ ΤΩΝ ΕΤΩΝ 1878.—1879.—1880.

Ἐχομεν ὑπ' ὄψιν τοὺς τρεῖς προϋπολογισμοὺς τῶν τελευταίων τριῶν ἐτῶν 1878—1879—1880. Κατ' αὐτοὺς τὰ μὲν ἔσοδα ὑπελογίσθησαν εἰς 42,789,970 δραχ. διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ 1878, εἰς 45,808,442 διὰ τὴν τοῦ 1879 καὶ εἰς 46,716,857 διὰ τὴν τοῦ 1880, — τὰ δὲ ἔσοδα ὑπελογίσθησαν εἰς 41,132,951 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ 1878, εἰς 60,078,760 διὰ τὴν τοῦ 1879, καὶ εἰς 52,655,454 διὰ τὴν τοῦ 1880. Αὐτὰ εἶναι τὰ προϋπολογιζόμενα, κατόπιν δὲ ἔρχονται αἱ ἐλαττώσεις εἰς τὰς πραγματικὰς εἰσπράξεις (*) καὶ αἱ αὐξήσεις εἰς τὰς πραγματικὰς δαπάνας, τὰς ὁποίας τόσον ἀναπτύσσουσιν αἱ παντὸς εἶδους ἀναπληρωτικαὶ πιστώσεις καὶ τὰ παντοδαπὰ δάνεια. Ἐὰν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν πάντα ταῦτα, πρόκειται κατὰ τὴν τριετίαν 1878—1880, περὶ δαπάνης 200 περίπου ἑκατομμυρίων, τὸ ἰσάξιον τῆς ὁποίας ἀκριβῶς δὲν βλέπομεν ἐν τοῖς ἔργοις. Θὰ εἰπῆ τις συνετηρήθημεν. Πλὴν ὁποία συντήρησις! Τὰ πράγματα ἡμῶν καρκινώβατοῦσι καὶ ἡ ἐθνικὴ ὑπόστασις εἰς κρισιμώτατον περιέπετε σημεῖον. Ἡ Ἀνατολὴ κινδυνεύει νὰ φύγῃ ἐκ τῶν χειρῶν ἡμῶν καὶ τὸ ἰδα-

(*) Ἴδὲ διὰ τὸ ἔτος 1878 «Οἰκονομικὴν Ἐπιθεώρησιν» φυλ. 85, Μαρτίου 1880, σελ. 40.

νικόν του Ἑλληνισμοῦ μετ'αὐτῆς. Ἐξ ἅπαντος ἡ πολιτικὴ καὶ οἰκονομικὴ διεύθυνσις τῆς ἐπικρατείας δεῖται ριζικῆς καὶ ταχείας μεταβολῆς.

Α'. Προϋπολογισμὸς 1878.

α) Ἔσοδα. — Διαιροῦνται εἰς ὀκτώ μέρη, ἐξ ὧν τὸ 1) ἄμεσοι φόροι 13,182,500 δραχ. ἤτοι 9,672,500 ἔγγειος φόρος καὶ δικαίωμα ἐπικαρπίας, 60χιλ. φόρος βοσκῶν, 1,200χιλ. φόρος ζώων, 1,200χιλ. φόρος ἐπιτηδευμάτων 850χιλ. φόρος οἰκοδομῶν, 200χιλ. φόρος 2 τοῖς ο/ο ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος τῶν ἀνωτύμων ἐταιριῶν. 2) ἔμμεσοι φόροι 19,305χιλ. δραχ. ἤτοι 12,550χιλ. τελώνια, 6 ἑκατομμύρια χαρτόσημον καὶ 755χιλ. διάφορα δικαιώματα. 3) δημόσια καταστήματα 1,154χιλ. δραχ. ἤτοι 600χιλ. ταχυδρομεῖον, 550χιλ. τηλεγράφος, 4χιλ. τυπογραφεῖον. 4) δημόσια νομήματα καὶ κτήματα 2,850χιλ. δραχ. ἤτοι 836χιλ. μεταλλεῖα καὶ ὄρυκτά, 6χιλ. ὕδατα θερμά, 900χιλ. ἀλυκαί, 315χιλ. ἰχθιοτροφεῖα, 580χιλ. δάση, 5χιλ. ἐλαιῶνες, 50,300 σταφιδῶνες καὶ ἀμπελῶνες, 128,670 περιβόλια καὶ ἄλλα κτήματα, 8χιλ. κτήματα διοικούμενα δι' ἐπιστάσιας, 22χιλ. δημόσια κτήρια καὶ ἐργοστάσια. 5) ἐκποιήσεις ἐθνικῶν κτημάτων 2,705χιλ. δραχ. ἤτοι 250χιλ. χρεωλύσια καὶ τόκοι προικοκτησιῶν, χρέη ἐκ προικοκτησιῶν ἀνανεωθέντα καὶ δεκαετεῖς πιστώσεις προικοκτησιῶν, 525χιλ. δεκαετεῖς πιστώσεις φθαρτῶν κτημάτων, 100χιλ. πεμπτημόριον καὶ ὀλικὴ τιμὴ φθαρτῶν κτημάτων, 10χιλ. ἑπταετεῖς δόσεις γηπέδων, 20χιλ. τίμημα οἰκοπέδων Πατρῶν, 1,800χιλ. ἑτησίαι δόσεις γαιῶν καὶ φυτειῶν. 6) διάφορα εἰσοδήματα 1,866,500 δραχ. ἤτοι 300χιλ. τόκοι ὑπερημερίας, 1,500 πρόσδοι κτημάτων κατακεκυρωμένων τῷ δημοσίῳ, 3χιλ. ποινικὰ ἐργοστάσια, 250χιλ. δικαστικὰ ἔσοδα ἐν γένει, 10χιλ. ἀπόληψις ἐξόδων προκαταβληθέντων εἰς πολιτικὰς δίκας, 15χιλ. ἀπόληψις ἐξόδων ἀπαριθμήσεως ζώων, 437χιλ. τυχηρὰ εἰσοδήματα, 850χιλ. εἰσο-

πράξεις λόγω πολιτικῶν συντάξεων. 7) ἐκκλησιαστικὰ εἰσοδήματα 296χιλ. δραχ. ἤτοι 60χιλ. ἐκποιήσεις ἀκινήτων μοναστηριακῶν κτημάτων, 100χιλ. πελυετεῖς ἐνοικιάσεις ὁμοίων, 105χιλ. μονοετεῖς ἐνοικιάσεις ὁμοίων, 10χιλ. ἐκκλησιαστικοὶ τόκοι ὑπερημερίας, 1,000 διάφορα, 20χιλ. δόσεις ἐκκλησιαστικῶν γαιῶν καὶ φυτειῶν. 8) ἔσοδα κεκλεισμένων χρήσεων 1,430χιλ. δραχ. δημόσια καὶ ἐκκλησιαστικά. Τὸ ὅλον τῶν προϋπολογισθέντων ἐσόδων δραχ. 42,789,970.

β) Ἔξοδα. — Διαιροῦνται εἰς ἕξ μέρη, ἐξ ὧν τὸ 1) χρέος δημόσιον 12,926,339 δραχ. ἤτοι 1,253χιλ. ἐξωτερικόν, 7,886,939 ἐσωτερικόν καὶ 3,786,400 συντάξεις. 2) χορηγία πρὸς τὸν βασιλέα 1,125χιλ. δραχ. 3) νομοθετικὴ ἐξουσία 489,730 δραχ. 4) γενικὴ ὑπηρεσία 22,445,950 δραχ. ἤτοι 1,135,348 ὑπουργεῖον ἐξωτερικῶν, 3,020,584 ὑπουργεῖον δικαιοσύνης, 4,940,064 ὑπουργεῖον ἐσωτερικῶν, 2,095,954 ὑπουργεῖον ἐκκλησιαστικῶν, 7,653,184 ὑπουργεῖον στρατιωτικῶν, 2,114,705 ὑπουργεῖον ναυτικῶν καὶ 1,486,405 ὑπουργεῖον οἰκονομικῶν. 5) ἔξοδα διοικήσεως ἐπιστάσιας καὶ εἰσπράξεως τῶν φόρων δραχ. 2,382,682. 6) διάφοροι πληρωμαὶ 1,763,250 δραχ. ἤτοι 53,500 ἐπιστροφὰὶ χρημάτων, 209,750 ἀποζημιώσεις, 100χιλ. συμψηφισμὸς πιστωτικῶν γραμματίων, 1,400χιλ. ἀπόδοσις κεφαλαίων ὁδοποιίας. Τὸ ὅλον τῶν προϋπολογισθέντων ἐξόδων 41,132,951 δραχ.

Β'. Προϋπολογισμὸς 1879.

α) Ἔσοδα. — Ἐκ τῶν ὀκτῶ κατ'αὐτὰ μερῶν τὸ 1) ἄμεσοι φόροι 13,040,788 δραχ. ἤτοι 8,597,550 ἔγγειος φόρος καὶ δικαίωμα ἐπικαρπίας, 61χιλ. φόρος βοσκῶν, 2,019,738 φόρος ζώων, 1,150χιλ. φόρος ἐπιτηδευμάτων, 813χιλ. φόρος οἰκοδομῶν, 200χιλ. φόρος 2 τοῖς ο/ο ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος ἀνωτύμων ἐταιριῶν. 2) ἔμμεσοι φόροι 22,580χιλ. δραχ. ἤτοι 15,820χιλ. τελώνια, 6 ἑκατομμύρια

χαρτόσημον, 760χιλ. διάφορα δικαιώματα. 3) δημόσια καταστήματα 1,454,200 δρ. ήτοι 600χιλ. ταχυδρομείον, 550χιλ. τηλεγράφος, 4,200 τυπογραφείον. 4) δημόσια νομήματα και κτήματα 2,581,992 δρ. ήτοι 732χιλ. μεταλλεία και όρυκτά, 15χιλ. ύδατα θερμά, 900 άλυκαί, 315χιλ. ιχθυοτροφεία, 450χιλ. δάση, 1,000 έλαιώνες, 40χιλ. σταφιδώνες και άμπελώνες, 108,992 περιβόλια και άλλα κτήματα, 2χιλ. κτήματα διοικούμενα δι' έπιστάσις, 18χιλ. δημόσια κτίρια και έργοστάσια. 5) εκποιήσις έθνικών κτημάτων 2,710χιλ. δρ. ήτοι 260χιλ. χρεωλύσις και τόκοι προικοκτησιών, χρέη εκ προικοκτησιών ανανεωθέντα και δεκαετείς πιστώσεις προικοκτησιών, 500χιλ. δεκαετείς πιστώσεις φθαρτών κτημάτων, 20χιλ. πεμπτημόριον και όλική τιμή φθαρτών κτημάτων, 5χιλ. έπταετείς δόσεις γηπέδων, 50χιλ. τίμημα οικοπέδων Πατρών, 75χιλ. προκαταβολαι εκ τής παρατάσεως τής προθεσμίας προς εφαρμογήν τών νόμων περι γαιών και φυτειών, 1,800χιλ. έτησία δόσις γαιών και φυτειών. 6) διάφορα εισοδήματα 2,045,462 δρ. ήτοι 250χιλ. τόκοι ύπερημερίας, 1,000 πρόσοδοι κτημάτων κατακεκυρωμένων τω δημοσίω, 5χιλ. ποινικά έργοστάσια, 250χιλ. δικαστικά έξοδα εν γένει, 10χιλ. απόληψις έξόδων προκαταβληθέντων εις πολιτικάς δίκας, 20χιλ. απόληψις έξόδων απαριθμήσεως ζώων κλπ., 457,462 τυχηρά εισοδήματα, 900χιλ. εισπράξεις λόγω πολιτικών συντάξεων, 122χιλ. απόληψις προκαταβολών προς αποξήρανσιν και άρδευσιν Βοιωτικοϋ πεδίου. 7) εκκλησιαστικά εισοδήματα 296χιλ. δρ. ήτοι 45χιλ. εκποιήσεις ακινήτων μοναστηριακών κτημάτων, 140χιλ. πολυετείς ένοικιάσεις όμοίων, 80χιλ. μονοετείς ένοικιάσεις όμοίων, 40χιλ. εκκλησιαστικοί τόκοι ύπερημερίας, 1000 διάφορα έξοδα, 20χιλ. δόσεις εκκλησιαστικών γαιών και φυτειών. 8) έξοδα κεκλεισμένων χρήσεων 1,400χιλ. δρ. δημόσια και εκκλησιαστικά. Το όλον τών προϋπολογισθέντων έξόδων 45,808,442 δραχ.

6) Έξοδα. — Έκ τών έξ κατ'αυτά μερών το 1) χρέος δημόσιον 21,184,288 δραχ. ήτοι 1,253χιλ. έξωτερικόν, 16,075,888 έσωτερικόν, 3,856,400 συντάξεις. 2) χορηγία προς τον βασιλέα 1,125χιλ. δρ. 3) νομοθετική έξουσία 480χιλ. δρ. 4) γενική ύπηρεσία 3,631,192 δρ. ήτοι 1,587,235 ύπουργείον έξωτερικών, 3,043,595 ύπουργείον δικαιοσύνης, 5,118,572 ύπουργείον έσωτερικών, 2,346,408 ύπουργείον εκκλησιαστικών, 13,307,986 ύπουργείον στρατιωτικών, 3,748,657 ύπουργείον ναυτικών και 1,478,736 ύπουργείον οικονομικών. 5) έξοδα διοικήσεως, έπιστάσις και εισπράξεως τών φόρων 2,634,979 δρ. 6) διάφοροι πληρωμαί 4,023,300 δρ. ήτοι 57χιλ. επιστροφή χρημάτων, 366,300 αποζημιώσεις, 100χιλ. συμπηφισμοί πιστωτικών γραμματίων, 3,500χιλ. απόδοσις κεφαλαίων όδοποιίας. Το όλον τών προϋπολογισθέντων έξόδων 60,078,760 δρ.

Γ'. ΗΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 1880.

ά) Έσοδα. — Έκ τών όκτώ κατ'αυτά μερών το 1) άμεσοι φόροι 11,829χιλ. δρ. ήτοι 7,637χιλ. έγγειος φόρος και δικαίωμα επικαρπίας, 67χιλ. φόρος βοσκών, 1,950χιλ. φόρος ζώων, 1 εκατομμύριον φόρος επιτηδευμάτων, 950χιλ. φόρος οικοδομών, 225χιλ. φόρος 3 τοις οιο επί τοϋ εισοδήματος ανωνύμων εταιριών. 2) έμμεσοι φόροι 23,830χιλ. δρ. ήτοι 16,950,400 τελωνεία, 6,100χιλ. χαρτόσημον, 630χιλ. διάφορα δικαιώματα, 150χιλ. φόρος επί τών παιγνιοχάρτων. 3) δημόσια καταστήματα 1,354,200 δρ. ήτοι 650χιλ. ταχυδρομείον, 700χιλ. τηλεγράφος, 4,200 τυπογραφείον. 4) δημόσια νομήματα και κτήματα 2,659,257 δρ. ήτοι 787,500 μεταλλεία και όρυκτά, 6χιλ. ύδατα θερμά, 900χιλ. άλυκαί, 316,330 ιχθυοτροφεία, 515χιλ. δάση, 800χιλ. έλαιώνες, 7χιλ. σταφιδώνες και άμπελώνες, 99,627 περιβόλια και άλλα κτήματα, 2χιλ. κτήματα διοικούμενα δι' έπιστάσις, 25χιλ. δημόσια

κτίρια καὶ ἐργοστάσια· 5) ἐκποιήσεις ἐθνικῶν κτημάτων 3,590χιλ. δρ. ἤτοι 130χιλ. χρεωλύσια καὶ τόκοι προικοκτησιῶν, χρέη ἐκ προικοκτησιῶν ἀνανεωθέντα καὶ δεκαετεῖς πιστώσεις προικοκτησιῶν, 325χιλ. δεκαετεῖς πιστώσεις φθαρτῶν κτημάτων, 30χιλ. πεμπτημόριον καὶ ὀλική τιμὴ φθαρτῶν κτημάτων, 5χιλ. ἑπταετεῖς δόσεις γηπέδων κατὰ τὸν ΣΠΖ' νόμον, 70χιλ. τίμημα οἰκοπέδων Πατρῶν κλπ. 30χιλ. προκαταβολαὶ γαιῶν καὶ φυτειῶν, 3 ἑκατομμύρια δόσεις γαιῶν καὶ φυτειῶν· 6) διάφορα εἰσοδήματα 1,961χιλ. δρ. ἤτοι 250χιλ. τόκοι ὑπερημερίας, 5χιλ. ποινικὰ ἐργοστάσια, 250χιλ. ἀπόληψις ποινικῶν ἐξόδων, 10χιλ. ἀπόληψις προκαταβληθέντων εἰς πολιτικὰς δίκας, 45χιλ. ἀπόληψις ἐξόδων καταμετρήσεως ἀμπέλων κλπ. 469χιλ. τυχηρὰ εἰσοδήματα, 900χιλ. εἰσπράξεις λόγῳ πολιτικῶν συντάξεων, 2χιλ. ἀπόληψις προκαταβολῶν ἐξ ἐκλογικῶν εἰδῶν, 30χιλ. ἀπόληψις προκαταβολῶν πρὸς ἀποξήρανσιν καὶ ἄρδουσιν Βοιωτικοῦ πεδίου· 7) ἐκκλησιαστικὰ εἰσοδήματα 293χιλ. δρ. ἤτοι 47χιλ. ἐκποιήσεις ἀκινήτων μοναστηριακῶν κτημάτων, 160χιλ. πολυετεῖς ἐνοικιάσεις ὁμοίων, 25χιλ. μονοετεῖς ἐνοικιάσεις ὁμοίων, 10χιλ. ἐκκλησιαστικοὶ τόκοι ὑπερημερίας, 1,000 διάφορα ἔσοδα, 50χιλ. καθυστεροῦντα ἐξ ἐκκλησιαστικῶν κτημάτων (νόμος ΣΝΗ'). 8) ἔσοδα κεκλεισμένων χρήσεων 1,200χιλ. δρ. δημόσια καὶ ἐκκλησιαστικά. Τὸ ὅλον τῶν προϋπολογισθέντων ἐσόδων 46,746,857 δρ.

6) Ἐξοδα. — Ἐκ τῶν ἐξ κατ'αὐτὰ μερῶν τὸ 1) χρέος δημόσιον 18,105,100 δρ. ἤτοι 1,263χιλ. ἐξωτερικόν, 12,952,070 ἐσωτερικόν, 3,890,030 συντάξεις· 2) χορηγία πρὸς τὸν βασιλέα 1,125χιλ. δρ· 3) νομοθετικὸν σῶμα 514χιλ. δρ· 4) γενικὴ ὑπηρεσία 26,290,770 δρ. ἤτοι 1,504,096 ὑπουργεῖον ἐξωτερικῶν, 3,010,974 ὑπουργεῖον δικαιοσύνης, 4,919,554 ὑπουργεῖον ἐσωτερικῶν, 2,152,841 ὑπουργεῖον ἐκκλησιαστικῶν, 11,100,586 ὑπουργεῖον στρατιωτικῶν, 2,111,229 ὑπουργεῖον ναυτικῶν, 1,491,488 ὑπουρ-

γεῖον οικονομικῶν· 5) ἔξοδα διοικήσεως, ἐπιστάσιος καὶ εἰσπράξεως τῶν φόρων 2,381,384 δρ. 6) διάφοροι πληρωμαὶ 4,239,200 δρ. ἤτοι 59χιλ. ἐπιστροφὰὶ χρημάτων, 250,200 ἀποζημιώσεις, 100χιλ. συμψηφισμὸς πιστωτικῶν γραμματίων, 3,800χιλ. ἀπόδοσις κεφαλαίων ὁδοποιίας, 30χιλ. ἀποξήρανσις Βοιωτικοῦ πεδίου. Τὸ ὅλον τῶν προϋπολογισθέντων ἐξόδων 52,655,454 δρ.

ΕΥΡΩΣΤΙΑ ΑΣΤΙΚΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ.

Ἔχομεν ὑπ' ὄψιν τοὺς σχετικοὺς πρὸς τὸν ἀστικὸν πληθυσμὸν πίνακας τῆς τελευταίας ἐν ταῖς Ἰνωμέναις Πολιτείας· ἀπογραφῆς. Πόσον εὐρωστον τὸ δένδρον τῆς ἐκεῖ ζωῆς! Αἱ πόλεις τῆς Ἀμερικῆς ἔχουσί τι ἐκπληκτικῶς σπεῦδον εἰς ἀνάπτυξιν. Ἡ γηραιὰ Εὐρώπη δὲν δύναται νὰ ὑποστῇ οὐδεμιᾶς συγκρίσεως εἶδος.

Πρὸ τριάκοντα ἐτῶν χωρὶα καὶ κῶμαι, εἶναι νῦν μεγαλοπόλεις· ἡ Chicago ἄνω τοῦ ἡμίσεως ἑκατομμυρίου κατοίκων, ἡ San-Francisco σχεδὸν τέταρτον ἑκατομμυρίου κατοίκων, ἡ Milwaukee κλπ. Πρὸ δέκα μὲν ἐτῶν ἐλογίζοντο εἰς 14 αἱ πόλεις, αἵτινες περιεῖχον ἄνω τῶν ἑκατὸν χιλιάδων κατοίκων, νῦν δὲ ἀναβαίνουν αὐταὶ εἰς 19. Ἐπὶ τοῦ ὅλου δὲ ὅποια κατὰ τὴν δεκαετίαν ταύτην, 1870—1880, αὐξήσις! Ὁ ἐπόμενος συγκριτικὸς πίναξ εἶναι εἰς ὑπερβολὴν εὐγλωττος.

Πόλεις	1870	1880
Brooklyn	395,099	554,993
Baltimore	267,354	300,000
Boston	259,526	352,000
Buffalo	117,714	149,500
Chicago	298,977	502,845
Cincinnati	216,239	246,153

Τὸ ποσὸν τῶν εἰς κυκλοφορίαν τραπεζικῶν γραμματίων ἠύξησε μόνον κατὰ δραχμὰς 668,104, ἐνῶ ἡ Τράπεζα ἐντὸς τοῦ μηνὸς ἐχορήγησεν εἰς τὴν Κυβέρνησιν δάνειον ἐπ' ἀναγκαστικῇ τῶν γραμματίων τῆς κυκλοφορίας ἐκ δρ. 2,016,000, ὥστε συνεπλήρωσε τὴν ἐκ δρ. 1,347,896 διαφορὰν εἴτε ἐκ τοῦ μεταλλικοῦ τῆς, εἴτε ἐξ ἄλλων εἰσπραξέων. Τὸ μεταλλικὸν ἐξ ἄλλου ἠλαττώθη κατὰ δρ. 1,372,987 ἐνῶ ἐξ ἐντόκων καταθέσεων ἦτοι εἰς λ/σμὸν τῆς Α' δόσεως τοῦ δανείου τῶν 60 ἑκατομμυρίων εἰσέπραξε δραχ. 1,900,000, αἵτινες ἤθελον αὐξήσῃ τὸ μεταλλικὸν τῆς κατὰ τὸ ποσὸν τοῦτο. Προκύπτει ἐπομένως διαφορὰ μεταλλικοῦ ἐκ δρ. 3,270,000, ὅπερ φαίνεται ἐξαχθὲν ἐκ τῆς Τραπεζῆς ἐντὸς τοῦ μηνὸς Ἰουλίου, ἐπὶ τῇ ὠφελείᾳ βεβαίως ὑπὲρ ἑαυτῆς τῆς ὑπερτιμήσεως τοῦ μεταλλικοῦ.

Ἡ χορηγία τοῦ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν δανείου ἐξ ἐνὸς καὶ ἡ εἰς λ/σμὸν τῆς Α' δόσεως τοῦ δανείου τῶν 60 ἑκατομμυρίου εἰσπραξίς ἐξ ἄλλου, ἤθελον φυσικῶς αὐξήσῃ τὴν ὀλικὴν κυκλοφορίαν τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς κατὰ δρ. 4 ἑκατομμύρια περίπου. Ἄλλ' ἢ μὴ προσθήκη εἰς τὴν κυκλοφορίαν τραπεζικῶν γραμματίων ποσοῦ ἴσου πρὸς τὸ χορηγηθὲν τῇ Κυβερνήσει δάνειον, καὶ ἡ πληρωμὴ διὰ μερίσματα τῆς Α' ἑξαμηνίας δρ. 1,372,987 ἐκ τῶν χρημάτων τοῦ ἀνωτέρω δανείου καὶ πρὸς ταύταις δρ. 1,550,466 εἰς διαφόρους λ/σμούς, περιώρισαν τὴν αὐξήσιν ταύτην εἰς δρ. 462,673 ἦτοι ἀπὸ δρ. 141,025,370, εἰς ὅσας ἀνήρχετο κατὰ τὴν 30ὴν Ἰουνίου ἐ.ε. εἰς δραχ. 141,488,043 κατὰ τὴν 31ὴν Ἰουλίου.

Ὁ ἐπόμενος πίναξ καταδεικνύει τὰς πιστοχρεώσεις τῶν διαφόρων μερίδων καὶ τὸ ἀνωτέρω σημειούμενον γενικὸν ἀποτέλεσμα τοῦ μηνὸς, ἐλπίζομεν δ' ὁ τύπος οὗτος νὰ χρησιμεύσῃ ὡς βοήθημα εἰς τοὺς μελετῶντας τὴν κατάστασιν τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς.

Πίναξ κατὰ μερίδα τοῦ ἀποτελέσματος τῶν αὐξομειώ-

σεων τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ παθητικοῦ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ἐν μηνὶ Ἰουλίῳ 1880.

Μερίδες	Αὐξήσεις		Ἐλαττώσεις	
	ἐνεργητικ.	παθητικῶν	ἐνεργητικ.	παθητικῶν
Τραπεζικὰ γραμμάτια ...		668,104		
Καταθέσεις ἐντοκοί ...		1,906,443		
Διάφορα ...		368,862		
Δάνειον Κυβερνήσεως ἐπ' ἀναγκαστικῇ κυκλοφορίᾳ.	2,066,000			
Ἄνοικτοί λ/σμοὶ καὶ δάνεια ἐπὶ ὑποθήκῃ. ...	1,408,821			
Διάφορα ...	345,261			
Μεταλλικὸν καὶ ἐξωτερικοὶ λ/σμοὶ ...			1,372,987	
Προξοφλήσεις κλπ. δάνεια			388,956	
Διάφοροι λ/σμοὶ ...			1,550,466	
Μερίσματα πληρωθέντα ..				1,744,281
Καταθέσεις ἀνευ τόκου, ταμειουτηρίου καὶ παραταθ.				736,455
	3,770,082	2,943,409	3,307,409	2,480,736
Ἀφαιρουμένων τῶν ἐλαττώσεων ...	3,307,409	2,480,736		
Καθαρὰ αὐξήσεις ...	462,673	462,673		

Ἐντὸς τοῦ μηνὸς Ἰουλίου ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα εἰσέπραξε τοκοφόρα κεφάλαιά τῆς ἐκ προεξοφλήσεων, δανείων ἐπὶ ἐνεχύρῳ καὶ ἐξοφλήσεως ὁμολογιῶν τοῦ δανείου τῆς Κυβερνήσεως τῶν 60 ἑκατομμυρίων δρ. 384,063, διέθεσε δὲ εἰς ἀνοικτοὺς λ/σμούς, δάνεια ἐπὶ ὑποθήκῃ κλπ. δρ. 1,408,921 ἦτοι διέθεσε πέραν τῶν ἀποσυρθέντων κεφαλαίων δρ. 1,024,858· ἀλλ' ἐπειδὴ ὡς ἀνωτέρω ἐσημειώθη ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἐχρεώθη ἐπὶ τόκῳ διὰ τῶν εἰς λ/σμὸν τῆς Α' δόσεως τοῦ δανείου τῶν 60 ἑκατομμυρίων εἰσπραχθεισῶν δρ. 1,906,443, μένει διαθέσιμον ποσὸν ἐκ τῆς ληψοδοσίας τοῦ μηνὸς πρὸς ζημίαν τῆς ἐκ δραχ. 881,585. Ἐὰν δὲ τὸ ποσὸν τοῦτο προστεθῇ εἰς τὰ διαθέσιμα κεφάλαια τῆς Τραπεζῆς, ἄτινα κατὰ τὰς ἐπὶ τῆς καταστάσεως τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ἐν μηνὶ Ἰουλίῳ

παρατηρήσεις (ὄρα Οικονομικῆς Ἐπιθεωρήσεως φυλ. Αὐγ.) ἀνῆρχοντο εἰς δραχ. 9,910,000, ἀναβιβάζεται εἰς δραχ. 10,791,585 τὸ ποσόν, τοὺς τόκους τοῦ ὁποίου ζημιοῦται ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα σχετικῶς πρὸς τὴν κατὰ τὴν 31ην Μαρτίου ἐ.ἔ. κατάστασιν αὐτῆς. Τὸ ποσὸν δὲ τοῦτο εἶναι ὑπέρτερον τῶν διὰ λ/σμὸν τῆς Α' δόσεως τοῦ δανείου τῆς Τραπεζῆς εἰσπραχθέντων μέχρι τέλους Ἰουλίου χρημάτων, ἅτινα δὲν ὑπερβαίνουναι τὰς δρ. 8,400,000. Δύναται ἐπομένως νὰ ρηθῆ, ὅτι ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα πληρῶνει τοὺς τόκους τοῦ δανείου τούτου ἀνευ ἀντιστοίχου ὠφελείας. Ὁμολογουμένως μία τῶν σπουδαιότερων βάσεων τῶν τραπεζικῶν ἐργασιῶν εἶναι καὶ αἱ παρὰ ταῖς Τραπεζαῖς καταθέσεις, τούτέστι τὸ δανείζεσθαι ἐπὶ μικροτέρῳ τόκῳ καὶ δανεῖζειν ἐπὶ ἀνωτέρῳ, ἀλλ' ἐνόσω αἱ ἐντοκοὶ καταθέσεις μένουσιν ἀδιάθετοι παράγουσιν ἀντὶ κέρδους ζημίαν.

Τὸ ἀνωτέρῳ ἐξαγόμενον τῶν ἀδιαθέτων κεφαλαίων τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς προκύπτει καὶ ἐκ τῆς συγκρίσεως τῶν κατὰ τὴν 31 Μαρτίου καὶ 31 Ἰουλίου ἐ.ἔ. κυκλοφορούντων ἐπὶ τόκῳ κεφαλαίων τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν ἐντόκων παρ' αὐτῇ καταθέσεων, ἅτινα ἔχουσιν ὡς ἑξῆς :

	31 Μαρτίου	31 Ἰουλίου
Προεξοφλήσεις καὶ λοιπὰ δάνεια ἐν γένει πλὴν τοῦ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ἐπ' ἀναγκαστικῆ τῶν τραπεζικῶν γραμματίων κυκλοφορίᾳ.....	92,315,004	89,936,151
Ἐντοκοὶ καταθέσεις καὶ Ταμιευτηρίου.	37,053,747	44,524,845
Ἐπίλοιπον	55,261,257	44,411,306

Διαφορὰ ἐπὶ ἔλαττον κατὰ τῆς 31 Ἰουλίου... 10,736,412

Πιθανὸν ἐν τούτοις φαίνεται, ὅτι ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα θέλει ἐξακολουθήσει τὴν πορείαν ταύτην μέχρι τῆς λήξεως τοῦ ἔτους, ὅπως εὑρεθῆ ἑτοίμη εἰς τὴν πραγματοποίησιν τοῦ δανείου τῶν 21 ἑκατομμυρίων φράγκων, ὅπερ σχεδὸν κατὰ τὸ ὅλον ἀνεδέχθη. Ἐὰν δὲ ὁ λόγος οὗτος ἢ

αἱ ἑκτακτοὶ περιστάσεις, ἐν αἷς διατελοῦμεν, δὲν ὑποχρεοῦσι τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν νὰ εἶναι ἐπιφυλακτικὴ εἰς τὴν διάθεσιν τῶν κεφαλαίων τῆς, ἀλλ' ἔλλειψις ζητήσεως κρατεῖ αὐτὰ ἀδιάθετα, θέλει κατ' ἀνάγκην καταφύγει εἰς τὸ κατάλληλον ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει φάρμακον τῆς ἐλαττώσεως τοῦ ὄρου τοῦ τόκου, ἥτις ὅμως θέλει μειώσῃ ἢ καταστρέψῃ τὰ ἐκ τῆς συνομολογήσεως τοῦ δανείου τῶν 60 ἑκατομμυρίων προσδοκώμενα κέρδη τῆς. Ἐὰν μάλιστα ἡ Κυβέρνησις δὲν ἐξήντλει διὰ τῶν δανείων καὶ τὴν δύναμιν τῆς Τραπεζῆς καὶ τὸ προνόμιον αὐτῆς, ἡ Τράπεζα ἤθελεν ἀφεύκτως ἐλαττώσει τὸν ὄρον τοῦ τόκου καὶ ἤθελε δοθῆ ζωὴ εἰς τὸ ἐμπόριον, τὴν βιομηχανίαν καὶ τὴν γεωργίαν. Ἀλλὰ τὸ πρὸς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν χρέος τῆς Κυβερνήσεως κατὰ τὴν 31ην Ἰουλίου ἐ.ἔ. ἐκ χρεωγράφων καὶ δανείων ἀνῆλθεν εἰς δραχ. 42,084,312, ἐὰν δὲ ἐκ τοῦ ὅλικου ποσοῦ τῶν ἐν κυκλοφορίᾳ ἐκ δραχ. 56,193,581 τραπεζικῶν γραμματίων ἀφαιρεθῶσι τὸ μεταλλικόν, τὰ γραμμάτια τῆς Ἰονικῆς Τραπεζῆς καὶ μόνον τὸ ἐπ' ἀναγκαστικῆ κυκλοφορίᾳ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν δάνειον, συμποσούμενα ὁμοῦ εἰς δρ. 49,469,818, τὰ ἐκ τοῦ προνομίου τῆς ἐκδόσεως τῶν τραπεζικῶν γραμματίων κέρδη τῆς Τραπεζῆς περιορίζονται ἐπὶ δραχμῶν 6,723,763.

ὑπὸ τὴν ἐποψίν τῶν συνεπειῶν τοῦ δημοσίου χρέους ἐπὶ τῆς οικονομικῆς τοῦ τόπου καταστάσεως ὁ «Ὀικονομολόγος» τοῦ Λονδίνου ἐν προσφάτῳ αὐτοῦ ἄρθρῳ, ἐπιγραφομένῳ «Τὰ οικονομικὰ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν» περιέχει τὰ ἑξῆς :

«Τὰ ἔσοδα τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν κατὰ τὸ οικονομικὸν ἔτος, τὸ λήξαν τὴν 30 Ἰουνίου, ὑπερέβησαν κατὰ πολὺ τὰ προϋπολογισθέντα. Ὁ ὑπουργὸς Sherman προϋπέλογισε τὰ ἔσοδα τοῦ ἔτους εἰς 54,765,000 λίρας, ἐξ ὧν 27,450,000 λ. ἐκ τῶν τελωνείων, 22,712,000 λ. ἐξ ἐσωτερικῶν φόρων, τῶν ἐτέρων μικρῶν πόρων συνεισφερόντων 4,603,000 λ. Ἐν τούτοις κατὰ τὰ ἐκ Νέας Ὑόρκης τη-

λεγγραφήματα αἱ ἐκ τελωνιακῶν τελῶν εἰσπράξεις ἀνῆλθον εἰς 37,022,000 λίρας, αἱ δὲ ἐξ ἐσωτερικῶν φόρων εἰς 24,725,000 λ. παρουσιαζομένου πλεονάσματος ἐν τοῖς δυσὶ τούτοις κεφαλαίοις ἐς 11,585,000 λ. Τὰ διάφορα ἔσοδα παρουσιάζουσιν ἐπίσης, ὡς φαίνεται, εἰσπράξεις πλεόν τῶν προϋπολογισθεισῶν, τὸ δὲ περίσσευμα ἐχρησίμευσεν εἰς τὴν μείωσιν τοῦ δημοσίου χρέους, ὅπερ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους ἠλαττώθη κατὰ 17 ἑκατομμύρια λίρας. Δυνατὸν ν' ἀμφισβητηθῆ, ἀν ἡ μείωσις τοῦ δημοσίου χρέους εἶναι ὁ ὠφελιμώτερος τρόπος τῆς διαθέσεως τῶν ἐκ τελωνιακῶν εἰσπράξεων περισσευμάτων. Φρονοῦμεν, ὅτι πολὺ μείζων ὠφέλεια ἤθελε προκύψει ἐκ τῆς ἐλαττώσεως ἢ τῆς καταργήσεως εἰσαγωγικῶν τελῶν παρά ἐκ τῆς πληρωμῆς τοῦ χρέους. Ἀλλὰ συνάμα εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ θαυμάσῃ τις τὴν ταχύτητα, μεθ' ἧς προβαίνει ἡ μείωσις τοῦ δημοσίου χρέους τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν. Ἀπὸ τῆς 31 Αὐγούστου 1865, ἐποχῆς, καθ' ἣν τὸ χρέος ἔφθασεν εἰς τὸ ἀνώτατον αὐτοῦ ποσόν, ἐπραγματοποιήθη μείωσις 130 ἑκατομμυρίων λ. περίπου, καὶ τὸ ἐτήσιον ἐκ τῶν χρεῶν βάρος ἠλαττώθη κατὰ 14 μέχρι 15 ἑκατομμύρια. Ἐὰν ὁ ὅρος οὗτος τῆς ἐξοφλήσεως τοῦ δημοσίου χρέους διατηρηθῆ, τὸ ὅλον τοῦ ὑφισταμένου χρέους θέλει ἐντελῶς ἐξοφληθῆ ἐν διαστήματι μικροτέρῳ τοῦ τετάρτου αἰῶνος, ὅταν δὲ ἐνθυμηθῶμεν, ὅτι ὁ πληθυσμὸς τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν αὐξάνει μετὰ μεγάλης ὀρμῆς, ὅτι οἱ πόροι τῆς χώρας ταχέως ἀναπτύσσονται καὶ ὅτι ἐκάστη πληρωμὴ χρέους, ἐλαττοῦσα τὸ ἐκ τῶν τόκων βάρος, (ὅπως αὐξάνει αὐτὸ ἢ προσθήκη τῶν χρεῶν), καθιστᾷ τὰς ἐν τῷ μέλλοντι ἠλαττώσεις ἀνεπιτότερας, εὐκόλως δυνάμεθα νὰ προσδοκῶμεν, ὅτι ἡ πρόοδος ἢ ἐν θέλει εἶσθαι ἐν μέλλοντι ἥττον ταχεῖα ἢ ὅσον κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη. Ἀπροσδόκητός τις περίπτωσις παρουσιαζομένη δύναται, φυσικῶν τῶν λόγων, νὰ διακόψῃ τὸ ἔργον, ἀλλ' ἂν ἐπιτυχῶς ἐπιδιωχθῆ, ἡ Ἀμερικὴ ἐλευθέρῃ χρέους,

καὶ μὴ πιεζομένη ὑπὸ καταπληκτικῶν στρατιωτικῶν καὶ ναυτικῶν δαπανῶν, θέλει ἔχει βεβαίως μέγα πλεονέκτημα ἐν τῷ βιομηχανικῷ αὐτῆς συναγωνισμῷ πρὸς τὰ βαρέως πεφορτωμένα ἔθνη τῆς Εὐρώπης.»

Ἡ μετὰ τοῦ Δημοσίου Ταμείου λειψοδοσία τῆς Τραπεζῆς κατὰ τὸν μῆνα Ἰούλιον περιορίζεται εἰς τὴν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως λήψιν δρ. 2,016,000 πρὸς ἐξάτλησιν ἐκ νέου τοῦ ἐπ' ἀναγκαστικῆ κυκλοφορίας τῶν γραμματίων τῆς Τραπεζῆς μέχρι δρ. 12 ἑκατομμυρίων δανείου, ἐνῶ κατὰ τὸν μῆνα Ἰούνιον ἐκ τοῦ προϊόντος τῆς ἐκποιήσεως τῶν 24 χιλιάδων ὁμολογιῶν τοῦ δανείου τῶν 60 ἑκατομμυρίων εἶχεν ἐπιστρέψει ἡ Κυβέρνησις δραχ. 1,941,922· δὲν ὑπολείπεται ἐπομένως τῇ Κυβερνήσει εἰμὴ τὸ δάνειον τῶν 21 ἑκατομμυρίων φράγκων. Ἀλλ' ἀπέναντι αὐτοῦ ἴστανται τὰ ἐπ' ἀναγκαστικῆ κυκλοφορίας τῶν γραμματίων τῶν χρέη πρὸς τὰς δύο Τραπεζὰς Ἐθνικὴν καὶ Ἰονικὴν, συμποσούμενα εἰς δρ. 27,500,000 πλὴν τῶν τόκων αὐτῶν. Ἐπειδὴ δὲ τὸ προϊόν τοῦ δανείου τῶν 21 ἑκατομμυρίων θ' ἀνέλθῃ εἰς δραχ. 20,600,000, ὑπολείπονται πρὸς ἄρσιν τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας δρ. 6,900,000, ἀν ἐπιτρέπηται νὰ γίνῃ νῦν λόγος περὶ ἄρσεως τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας κατὰ τὰς προβλέψεις τοῦ νόμου τῆς 18 Ἀπριλίου ἐ.ε.

ὑπὸ τὴν ἐποψιν δὲ τῶν χρημάτων, ἅτινα ἡ ἐνεστῶσα Κυβέρνησις ἔλαβε πέραν τῶν ἔσόδων τοῦ προϋπολογισμοῦ ἀπὸ τῆς ἐλεύσεώς της εἰς τὴν ἐξουσίαν, ταῦτα ἔχουσιν ὡς ἑξῆς :

1)	Ἐκ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ἐπ' ἀναγκαστικῆ κυκλοφορίας τῶν γραμματίων της.....	Δραχ. 12,000,000
2)	Ὁμοίως τὴν παρ' αὐτῇ παρακαταθήκην ἐκ τοῦ δανείου τῶν 60 ἑκατομμυρίων.....	" 2,127,494
3)	Ἐκ τῆς ἐκποιήσεως τῶν 24,000 ὁμολογιῶν τοῦ δανείου τῶν 60 ἑκατομμυρίων..... περίπου	" 11,800,000

Ἐν ὅλῳ Δραχ. 25,927,494

Ἐκ μεταφορᾶς Δραχ. 25,927,491

Ἀφαιρουμένων δ' ἐξ αὐτῶν :

- 1) τῶν ἀποσυρθέντων τῆς κυκλοφορίας ἐντόκων γραμματίων ἐκ δρ. 10,247,000 2) τοῦ πληρωθέντος πρὸς τὴν Βιομηχανικὴν Τράπεζαν χρέους ἐκ δρ. 350,000 καὶ 3) τῶν κηθυστέρουμένων τῶν ἐντόκων γραμματίων ἐκ δραχ. 400,000 περίπου..... ἐν ὅλῳ Δραχ. 10,997,000

Ἐδαπανήθησαν διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ Δημοσ. Ταμείου Δραχ. 14,930,494

Ἐὰν δὲ καὶ ἐκ τοῦ ποσοῦ τούτου ἀφαιρεθῶσι τὸ σημειούμενον ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τῆς χρήσεως τοῦ 1880 ἔλλειμμα ἐκ δρ. 5,938,597 καὶ αὐταὶ αἱ μέχρι τέλους Ἰουλίου χορηγηθεῖσαι εἰς βᾶρος αὐτοῦ διὰ Β. Διαταγμάτων ἑκτακτοὶ πιστώσεις ἐκ δρ. 1,657,879 ὁμοῦ δρ. 7,596,476, πάλιν παρουσιάζεται διαφορά ἐκ δρ. 7,334,018. Ἄλλ' ἐπαναλαμβάνομεν καὶ αὖθις, ὅτι πλὴν τῶν ἔλλειμμάτων τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς χρήσεως 1880, τοιαῦτα δύναται νὰ παρουσιάσῃ καὶ ἡ χρῆσις τοῦ 1879 μεταξὺ τῶν ἀπὸ 1ης Ἀπριλίου ἐ. ἔ. μέχρι τῆς λήξεώς της ἤτοι τῆς 31ης Ὀκτωβρίου ἐ. ἔ. εἰσπράξεων καὶ πληρωμῶν της ὑπάρχουσι δὲ καὶ ἕτεροι τοῦ δημοσίου ἀνάγκαι, μὴ σημειούμεναι ἐν τοῖς προϋπολογισμοῖς καὶ τοῖς ἀπολογισμοῖς, ὅπως ὑπάρχουσι καὶ εἰσπράξεις, πρὸς θεραπείαν τῶν ὁποίων ἐνδεχόμενον νὰ ἐχρησίμευσε μέρος τοῦ ἀνωτέρω ποσοῦ. Δύναται δὲ τις, ἀλλὰ μετὰ τινος δυσκολίας, νὰ προβῇ καὶ εἰς τὴν ὑπόθεσιν, ὅτι μέρος τῶν χρημάτων ἐχρησίμευσεν ὡς προκαταβολὴ εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ 1880 κατὰ τὴν Α' τριμηνίαν, εἰσπραχθησομένη κατὰ τὴν Β'.

Καίτοι ὁ ἐν ἄρθρῳ 34 τοῦ λογιστικοῦ νόμου τεθειμένος κανὼν, καθ' ὃν «πᾶσα διὰ λ/σμὸν τῆς ἐπικρατείας συμφωνία γίνεται διὰ δημοσίου συναγωνισμοῦ» ἀφορῶν κυρίως εἰς τὰς ἀγορὰς ὑλικοῦ καὶ τὰς παρεχομένας τῷ δημοσίῳ ἐργασίας, δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἐφαρμόσιμος κατὰ τὴν ἐκποίησιν τῶν 24 χιλιάδων ὁμολογιῶν τοῦ δανείου τῶν 60 ἑκατομμυρίων, διότι ἐ· ἐλλείπει ἰδίων περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐκποιήσεώς των διατάξεων ἐν τῷ νόμῳ τῆς 18 Ἀπριλίου ἐ. ἔ. ἐφαρμόζονται αἱ περὶ συνομολογήσεως τοῦ δανείου τούτου διατάξεις, οὐχ ἥττον ἢ Κυβέινησις ἠδύνατο, νομίζομεν, νὰ καταστήσῃ διὰ τινος τρόπου γνωστὸν εἰς τὸ κοινὸν τὸ προϊόν τῆς ἐκποιήσεως τῶν ὁμολογιῶν τούτων.